

XXX. ÉVFOLYAM, 2020/2. SZÁM

2020. NYÁR

franka

Ballagás

9. oldal

Trianon 100

12. oldal

Digitális oktatás

15. oldal

Régészeti
feltárás

17. oldal

Dr. Gaál Csaba
életútja

24. oldal

Interjú:

**Balázs atya
a végső
kérdésekről**

Krisztus levele vagytok!

* Pünkösd ünnepe

A Szentlélek légiességét, leköthetlenségét – ott fű, ahol akar – elsőre talán nehéz az eredeti ünnep gravitációs térébe illeszteni. A zsidók pünkösdje a törvényadás emlékezete. Összekapcsolódik tehát a Szentlélek eljövetele a tíz igével, melyeket súlyos kőtáblára írtak, a Törvény megváltoztathatatlanságát, örök voltát hirdetve.

Valamiért a primitívség képze térszűkítő társul az ősi vésetekhez, mintha olyasmit képviselnének, amit meghaladtunk. Ugyanakkor mégis lenyűgöz Lascaux, Stonehenge, a Húsvét-sziget emberarcú monolitjai. Még nagyobb súlyt ad kőtábláinknak, hogy Isten a maga ujjával írta fel a törvényeket (Kiv 31,18).

Isten ujsza az egyházatyák tanításában a Szentlélek jelenti, Jézus igehirdetésére támaszkodva, aki a Sátán hatalmának megtöréséről mondja: „Ha én Isten Lelkével űzöm ki az ördögöket, akkor bizony elérkezett hozzátok az Isten országa.” (Mt 12,28) Ennek a versnek a párhuzamos helye Lukácsnál: „De ha én Isten ujjával űzöm ki az ördögöket, biztosan elérkezett hozzátok az Isten országa.” (Lk 11,20)

Sokunk csodálkozott már rá régi levelek gyöngybetűire, sokunk szenvedett már dolgozatjavítással. Az írás olyan szellemi tevékenység, amit egyre inkább kiszorít a gépelés. A magyar szó nagyon plasztikusan fejezi ki, hogy az írás gépiesül, lelkét vesztí, ahogy lelkét vesztí az emberiség.

Isten szava eleven és átható. A nekünk ajándékozott elevenítő Lélek az, aki Isten szavát mint életünket írja: „Mert nyilvánvaló veletek kapcsolatban, hogy Krisztus levele vagytok, amely a mi szolgálatunk által készült, nem tintával, hanem az élő Isten Lelkével írva, nem kőtáblákra, hanem a szív húsból való tábláira.” (2Kor 3,3)

P. KIS KORNÉL OFM

Az esztergomi Temesvári Pelbárt
Ferencs Gimnázium és Kollégium,
valamint a Pax et Bonum Esztergomi
Ferencs Diákegyesület lapja

XXX. évfolyam, 2020/2. szám
2020. nyár

Cím:
2500 Esztergom,
Bottyán János u. 10.

Tel.:
06 (20) 376-9632

Ímé:
franka@frankaegom.hu
paxetbonum.esztergom@gmail.com
(Diákegyesület, öregdiákok)

Web:
franka-egom.ferences.eu

Felelős kiadó:
Szánthó Gellért igazgató

Főszerkesztő:
Keppel Dániel

Szerkesztők:
Kedves Ilona, Somfai Melinda,
Kicska Bálint

Címlapfotó:
Mudrák Attila

Lapterv:
Szeder Balázs Péter © 2016

Nyomda:
Spori Print Vincze Nyomda
(sporiprintv.hu)

Laudetur...

Meglepően gazdag ez a lapszám. Ennyi minden történt az elmúlt hónapokban? Nem is gondolnánk! Pedig igaz. Március 14-én még nem sejtettük, mennyi időre engedjük haza a szünetről éppen csak visszaérkezett diákjainkat. Olyan hirtelen jött mindenkinek az egész! A kisebbek tudták, ők még csak visszajönnek, de a tizenkettedikesek joggal imádkoztak azért, hogy lehessenek még így együtt, és volt köztük, aki így köszönt el: „Elballagtunk, testvér!” 14-én délutánra ijesztő csend borult az épületre. De ez nem a szünetek jól ismert és jóleső elcsendesedése volt, hanem titkos jövőt rejtő, ismeretlen csend...

Azóta digitálisan folyik az oktatás és a kapcsolattartás a diákok és a tanárok között. Mennyi minden történt így is és ezen a téren is! Maga az átállás, annak gyorsasága, az ismerkedés a technika adta új lehetőségekkel... Youtube-on közvetített misék, imádságok és Nagyhét, a digitálisan megrendezett szavalóverseny, versíró pályázat stb. Mindez persze együtt járt annak megtapasztalásával is, hogy mennyire fárasztó ez a rendszer diáknak, tanárnak és szülőnek egyaránt, és hogy mennyire leegyszerűsíti és kilúgozza az emberi kapcsolatokat a kommunikációnak ez a formája...

Aztán az izgalom és a félelem, hogy senki ne legyen közülünk beteg, és minden más: a tetőt letépő vihar, az udvar régészeti feltárásának elkezdése, padok cseréje, festés, a húsvét újszerű átélése, és május elején az érettségi, annak elég különleges formája: kézfertőtlenítéssel, szájmaszkban, de azért mégiscsak ünneplőben – belül mindenképpen.

S mennyi minden elmaradt! A március 15-re tervezett nagysallói kirándulás, a tanulmányi versenyek egy része, a színdarab, a népdalverseny, a Franka-nap, a diákönkormányzati nap, június 4-e közös ünneplése és az osztálykirándulások, az érettségizőeknek pedig a preparációs idő, az utolsó itteni napok együttes eltöltése.

Mégis mennyi minden történt kívül és belül egyaránt! Ezért adunk hálát mindenekelőtt Istennek, és ezért mondunk köszönetet mindenkinek, aki ebben az együttműködésben részt vett: tanároknak, prefektusoknak, technikai dolgozóknak, de ugyanígy a munkába szépen beálló diákoknak és nem utolsósorban szüleiknek.

Fejlődtünk technikai tudásban és reméljük, emberségben, hitben és szeretetben is, és ami még fontosabb: újszerű igények születtek meg bennünk pl. a személyes találkozásokra – és ez nagyon jó, mert ebből látszik, erőfeszítéseink nem voltak hiábavalók. Új vágyak, új igények, új dolgok születnek meg belőlük, s így áldássá válnak számunkra. A húsvéti örömeinkben hangzik el ez a kifejezés: „O felix culpa!” azaz: „Ó áldást termő vétek!” – ami azt jelenti: Isten a bűnt vagy a szenvedést, küzdelmet is áldássá tudja változtatni. Úgy tűnik, ennek mintájára mi most azt mondhatjuk, áldást termő időn vagyunk túl. Kívánhatunk-e ennél többet? S mi mást kérhetnénk az előttünk álló nyárra, minthogy az is legyen áldást termő idő mindnyájunknak...

P. dr. Varga Kapisztrán OFM
lelki igazgató

A jelen élet felszínességéből le kell szállni a mélybe!

* Interjú Barsi Balázs atyával

Évekkel ezelőtt egy orosz filozófusnő, Tatjana Goricséva művét olvastam. Elgondolkodtató, hogy az emlékezet rostáján mi az, ami fennakad, hiszen hosszú évek távlatából is az *Istenről beszélni veszélyes* című írásának egy részlete elevenen él bennem. A hívő orosz ember – szemben a féktelen szabadságvágyában elvallástalanodó nyugatival – azért, hogy lelki vigasztalást, megerősítést kapjon – írja Goricséva –, képes volt üldözöttségek és megfélemlítések közepette, viszontagságos körülmények ellenére is útnak indulni, és sokszor étlen-szomjan, az életét kockáztatva felkeresni azokat a sztareceket, akiről hitte, hogy az Isten szavát teszik hallhatóvá abban a könyörtelen világban. Ma is szükség van arra, talán éppen a vírusjárvány keltette félelem és zavarodottságunk miatt, hogy a létezésünkkel kapcsolatos alapvető és végső kérdések újra felhangozzanak, szükség van arra, hogy ha kell, márpedig most kell, fölkerekedjen az ember, és válaszokért, a tisztánlátásért olyasvalakivel találkozzon, akinek bölcsessége, szavainak ereje az egész életén átívelő elmélkedés és imádság isteni gazdagságából táplálkozik. Sümegen Balázs atya már napok óta várta az érkezőmet. Vele beszélgettem...

☞ *Az Ószövetségben azt olvashatjuk, hogy Isten jónak teremtette a világot. Hogyan fér össze egy ilyen világméretű járvány, mint amilyenben most vagyunk, ezzel a gondolattal? A koronavírus éppen a teremtés koronáját, az embert pusztítja...*

– Úgy fér össze, hogy elszakadtunk az Istentől. Ez a mondat jámbor kijelentésnek tűnik mindaddig, amíg az ember nem találkozik valahogy az Istennel, akár csak egy halálközeli állapotban – ezt megéltem... Hihetetlenül más világ az, és az Ő szeretete is félelmetesen nagy! Tehát úgy fér össze ez a fogyatékoság, hogy az ember elszakadt az Istentől. Mert az Isten nélküli világ a fogyatékos. Az emberben fogyatékos a világ. Az állatok számára nem az. Tökéletes. Miért? Mert azt sem tudják, hogy vannak. Számukra nincs fogyatékoság. Egy örökkévalóságban élnek, mert még haláltudatuk sincs. Az emberben lett fogyatékos a világ, amikor az ember szakított Istennel, de az irgalmas Isten mégsem tüntette el ezt az állapotot, éppen azért, hogy vágyakozhassunk utána. Mégis hol tud a világ Istennel olyan kapcsolatba lépni, ahol tökéletlensége egyfajta teljességbe merülve megszűnik? Jézus Krisztusban. A Teremtés könyvében Isten azt mondja, hogy mindaz, amit alkotott jó, sőt nagyon jó. Ezt Isten mondja a világról, nem pedig mi. Vagyis az Ő szemével nézve jó. Hogyan néz Isten a világra? Keresi az ember szemét, de az ember Ádámban elbújt a bokrok mögé. Ez a világtörténelem legmélyebb sémája: mindannyian, még mi, vallásos emberek is bujkálunk előle. Nem merünk a szemé elé kerülni, végképp nem a szemébe nézni – pedig ezt megtehetjük, mert az Isten Jézus Krisztusban emberré lett. Az evangéliumokban több helyen olvashatjuk, hogy Jézus rátekint valakire. Ezt nem lehet megfilmesíteni. Ott ül például a milliárdos spekuláns, akiről senki nem gondolná, hogy meg fog egyszer térni. Ránéz erre a Lévíre Jézus, és azt mondja neki, hogy kövesse. Ő fölugrik, és mindent otthagya: a vagyont, az asszonyt, mindent és mindenkit. Az apostolok is ezt teszik. Itt nem pusztán arról van szó, hogy egyik ember szól a másikhoz. Vagy: rátekintett nagy kínja közepette Jézus a jobb latorra. Ha Jézus szemével találkozunk – ezért fontosak az ikonok –, és belenézünk a szemébe, megrendülünk. Vajon mit láthatott Jézus szemében a jobb lator? Az Isten végtelen irgalmasságát. Abban a pillanatban egész bűnös életére Jézus szemével

tekintett vissza. Az Isten szemével találkozva tekinthetünk csak magunkra és a világra. A bölcsességi irodalomban azt olvashatjuk (de csak a héber szövegben), hogy Isten az Ő szemét beletette az ember szívébe, az énjébe még azelőtt, hogy mi szakítottunk volna vele, azért, hogy az ő szemével nézzünk magunkra, a világra, a másik emberre, mindenre. Tehát az a normális állapot, ha nem a saját szemünkkel nézzük magunkat, hanem annak a szemével, aki végtelenül szeret. Ennek mintája az az egy-kétéves kisgyerek, akit ha a szülei szeretnek, számára minden jól van – még akkor is, ha éppen operálják. Egy szerető családban a megszületett gyermek nem a saját szemével néz magára. Önértékelése abból fejlődik ki, hogy őt valakik végtelenül szeretik. Aztán szépen lassan sérülünk, és elkezdjük a világot a saját szemünkkel nézni. Ugyanakkor alkalmadtán visszakapathatjuk az eredeti látásmódunkat. Egy nagy barátságban, szerelemben vagy testvéri szeretetben felcsillan annak a lehetősége, hogy lényegében minden jól van. Abban a pillanatban az ilyen emberek számára az egész világ jól van. A nagy szeretetélményben nincs probléma. A létezést nézve ők látnak jól, és mi látunk rosszul. Ez nem naivság!

Aztán megközelíthetjük ezt a témát úgy is, hogy a paradicsomi állapotban sem volt a világ Isten. Isten volt az Isten, a világ pedig a semmiből való teremtés. Tehát tökéletes nem lehet! Az sem igaz, hogy az ember biológiailag halhatatlan lett volna. Az viszont igen, hogy nem ismerte ezt a fajta halált. Egyedül Máriára vonatkozóan nem szabad azt a szót használni, hogy meghalt. Mária elszenderedett. Ő ugyanis eredeti bűn nélkül fogantatott, a megváltásban előre részesült, ahogy ezt boldog Duns Scotus János, a ferencesek egyik legnagyobb dicsősége mondja. Jézus viszont magára vette a bűneinket és annak következményét, ezért halt meg azzal a halállal, amellyel mi halunk meg. Éppen ezért, mivel halálunkkal egyesült – mi pedig az Ő halálával halhatunk meg – vele átmehetünk az Atyához. Halálával legyőzte a halált, Máriának már ezt a győzelmet adta.

☞ *Tehát a szenvedés és a halál csak Isten szemével nézve nyerhet értelmet...*

– A világban tapasztalható szenvedés Jézus Krisztus nélkül szinte elviselhetetlen. De feléje tartva, benne és vele, nem pedig nélküle, vállalható. A világ fogyatékoságát látva

Fotók: Mudrák, Attila

bennem nem az a kérdés merül fel, hogy ennyi és ennyi szenvedés miért lehetséges, hanem hogy lehetséges az, hogy valaki sokat szenvedve is azt tudja mondani, Isten velem van és velem volt. Engem az döbbsent meg, hogy egy embertelen világban hogyan tud egy hívő keresztény ember megbocsátani.

☞ *Karl Jaspers, a XX. század egyik nagy filozófusa azt írja, hogy vannak az életnek olyan pillanatai, amikor az ember akarva-akaratlan igazi létére ébred. Létünknek az efféle alaphelyzeteit határhelyzeteknek nevezte. Exisztenciális szempontból mire mutat rá egy ilyen járvány? A létezésünkről alkotott felfogásunkat hogyan formálja át ez a határhelyzet?*

– A vírus ellen harcolunk, és remélem, eredményesen. Isten maga mondta, hogy hajtsuk uralmunk alá az egész földet, tehát akkor a koronavírus is. Ezen a víruson ugyan erőt vehetünk, de a halálon nem. Ebben a hatalmas félelemben, ami a járvány kapcsán rántkört, tulajdonképpen a halállal találja magát szembe az ember – pontosabban az élettel. Amikor egzisztenciálisan találkozom a halállal, tehát azzal a lehetőséggel, hogy most én vagyok az, aki meghalhatok, akkor találkozom igazán az élettemmel. Ha minden beteg meggyógyult volna, ha egyetlen haláleset sem lett volna, a félelem attól még itt volt. Ha legyőznénk minden világméretű járványt, sőt még a testi halált is (egyesek abban reménykednek, hogy a szervek kicserélésével ez megtörténhetne), akkor

mi lenne? Ha ebben az életben örökké élnénk, az borzalmas lenne. John Henry Newman bíboros szembenézett ezzel a gondolattal. Az örökkévalóság, az örök élet így, ebben a formában inkább csapás lenne, és a halál lenne kegyelem. Miért? Mert ha örökké élnénk a földön, egyszerre csak rádöbbenénk, hogy semminek sincs értelme. Valójában az az új élet a kegyelem, amit Jézus ígért. Egy komfortéletet élni évezredek át – belegendolni is rossz! Milyenek lennének az emberi kapcsolataink? A kereszténységnek a létezéshez van küldetése – mondja Kierkegaard. Ma az emberi alappal van baj. Az ember létezéséről beszélni nem pusztán a filozófusok ínyencdedése. A mostani világjárvány idején mindenki filozófussá kényszerül lenni, vagy pedig folytatja azt az önbecsapást, hogy mindent túlélünk ebben a komfortzónában. Mi annak a Jézusnak vagyunk a hívei, aki meghalt, de föltámadott halottaiból.

Mindig minden nemzedék tudott a túlvilágról. Azt is sejtették, hogy az másfajta élet. Úgy gondolták, hogy a halállal valami új élet kezdődik, de az emberi személy ugyanaz marad. A nyugati civilizáció ma erre is egyetemesen nemet mondott. Tehát nemcsak a kereszténységre, az Ószövetségre és a zsidóságra, hanem az ősi európai pogány népek hitére is. Még azok is úgy kapaszkodtak a túlvilágba, hogy aszerint rendezték be földi életüket. Ma

pedig egy istensemleges, túlvilágsemleges életet tettek kötelezővé. Már a pogányokat – de bennünket is, hiszen bennünk is ott van a pogány – kísértette az, hogy fantáziáljanak a túlvilágról, hogy a jelen élet felszínét, annak örömeit, élvezeteit végtelenítsék. Ma még ezzel is baj van. Európa komfortban él, önelégült világa mögött az ember megsejti az értelmetlenséget, ezért hangoskodik állandóan, ezért nem mer gondolkodni. Civilizációnk túlvilág nélkül, Isten nélkül a halál kultúráját építi, mert megriad a megsejtett értelmetlenségtől: magzatokat öl, csak látszólag foglalkozik a fogyatékkal élőkkel, nem hiszi el, hogy azoknak is teljes életük lehet, és aztán ott az eutanázia. Ha mégis fantáziál a túlvilágról, akkor azt a jelen élet meghosszabbításának tartja, csak még fokozottabban és végtelenítve. Itt van a muszlim túlvilágképnek is a gyöngesége. Egy örökkévalósított, sikeres, komfort élet Isten nélkül a legnagyobb csapás. Ebbe az egzisztenciális, logikai és fantázia-zűrzavarba kiáltja bele a hívő ember: Jézus feltámadt a halottak közül. Halálával legyőzte a halált. Tehát az az élet, amelyet Jézus meghirdet, az nem a mostani élethez képest egy nagyon sápadt túlvilági létezés, amelyre egyáltalán nem kíváncsiom, hanem inkább valamiféle létteljesség. Semmit sem kell sajnálni abból, amit itt hagyunk. Ott Isten szemével látunk majd mindent.

☞ **Mondhatjuk, hogy ez a járványegyjel? Húsvétkor még a templomokat is zárva kellett tartani.**

– Ez a járvány keltette riadalom még a bűntől is nagyobb rossztól szeretné megmenteni a világot, attól, ami a legtöbb bűnt kitermeli: a felületeségtől és a felszínességtől. Az Úr halálát és feltámadását ünnepeltük üres templomokban, és lehet erről vitatkozni, de bármilyen megoldást is választottunk, nem volt olyan a húsvét, mint máskor. Milyen volt? Fájdalmasabb, de mélyebb is! Annyira mély, hogy egyesek elbuktak, mások pedig megerősödtek hitükben. Amikor egy argentin püspök azt meri mondani, hogy a koronavírus elmúltával újra kellene gondolnunk a vasárnap kötelező megünneplését a szentmisén való részvétellel, akkor kérdelem én, mi él ebben az apostolotudóban? Egy másik ember pedig azt éli meg, hogy nem tud az Eucharisztia nélkül létezni, mert az ember istenihiányos lény! Sokszor tapasztaltam, hogy csak a megrendült hívő hiteles és az az ateista, aki megvigasztalhatatlan az ateizmusa miatt. A küszködő ateista embertársainkat nem szabad lenézni, mert nem mi, keresztények birtokoljuk az igazságot, hanem az igazság ragadott meg minket. A koronavírus-járvány által egyébként megnyilvánult sok szív érzése (ld. Lk 2,35).

☞ **Miben kell megváltoznia Európának, a világnak és nekünk, keresztényeknek is?**

– Abban kell megváltoznunk, hogy mindaz, amivel érintkezünk, amivel foglalkozunk, amiben benne vagyunk, azt fel kell emelni az ember személyi méltóságára. Tehát ettől kezdve nincsen önmagában működő gazdaság, mert az antihumánus és gyilkos. Csak az emberért való gazdaság létezhet! És nincs gyógyászat, amelyben ölni is lehet. Itt most egy óriási csata kezdődött. A jog erkölcs nélkül nem működik! A Kossuth Rádióban egy fiatal jogász mondta, hogy már alig tudnak valamit tenni, mert a jogrend eddig biztos fogalmakra épített: mi az, hogy férfi, nő, család, migráns stb. – ám ez teljesen megváltozott. Ha ezeket a fogalmakat föloldjuk, a jog véget ér. Akkor csak valamiféle jogszolgáltatásokat adnak majd, de nem igazságszolgáltatást. Vissza kell menni a közös, igazi definíciókhoz! Ma gyűlölik a meghatározásokat, mert azt gondolják, hogy azok korlátozzák az embert. Dehogy korlátozzák! Pontosan azért működik a természettudomány, mert meg tudnak határozni például egy vírust. A jog nem működhet

erkölcs nélkül, az erkölcs pedig Isten nélkül. Akkor legyen kötelező a vallás? Nem, de a bennünk levő isteni hangra kötelező figyelni, mert az az emberi közösség nem működhet, amely a lelkiismeretet tagadja. Itt kezdődik a vallás. A lelkiismeret az *valakinek* a hangja! A gyereket arra kellene tanítani, hogy ha összeverik és megalázzák, akkor is arra a hangra hallgassanak. Ha a karriered kettévágják amiatt, hogy nem voltál európai szélkakas, amely az aktuális divat felé fordul, akkor is a lelkiismeretedre hallgass! A jelen élet felszínességéből le kell szállni a mélybe! Ez azt eredményezi, hogy az emberi élet abszolút középpontba kerül, nem csak a szólalom szintjén. A magzatnak joga van az élethez. Az embernek pedig nincs joga ahhoz, hogy kioltsa a magzat életét, ugyanis nem ő állította elő a személyét. A magzat is valaki, aki elpusztítja, az nem *valamit* pusztított el, hanem *valakit* megölt. Tehát jogilag is abszurdum!

Aztán le kell állni a túlvilágról való fantáziálással is, mert azt nem nekünk kell kitalálni. Annyit azért mindenki tudhat, hogy Isten nem lehet valami, mondjuk világenergia. Mert ha Isten világenergia, akkor nem tud magáról, tehát alattam van, mert én viszont tudok magamról. Akkor ő olyan, mint egy darab kő, viszont akkor én vagyok az Isten. Isten csak személy lehet! Nem ismerünk magasabb szintű létezést, mint a személyes létezést. A személy teljes fölismerésére Krisztus döbbsentette rá az emberiséget. A krisztológiai zsinatok mellékterméke Európában a személyiség fogalma. Ha pedig Isten személy, tehát valaki, akkor hogyan lehet egyetlen személy, hiszen az „én” föltételez egy „te”-t? Isten Szentháromság. Ezt már nem találtuk volna ki. Jézus elmondja az utolsó óráiban, hogy nincs egyedül. Egy isteni örökkévalóság, mindentudás és mindenhatóság van, de három valaki birtokolja. „*Én és az Atya egy vagyunk*” – mondja Jézus. A Lélek is Isten mélységéből való, mint Jézus, a Fiúisten. Isten három személy, ezért lehet mondani: „*Isten a szeretet*” (1Jn 4,16). Ezt el lehet fogadni, vagy vissza lehet utasítani. Jézus föltámadott testében a mi testünk, a világ megmenekül. Ilyen vallás nincs több, se ilyen filozófia! Csak húsvét hajnalán lehet egy pillanatra meglátni, hogy minden, amit Isten alkotott, jó. Hogyan formálja át létezésünket ez a járvány okozta határhelyzet? Úgy, hogy ezentúl mindennap vissza kell vonulnunk a csöndbe! El kell gondolkodnunk azon, hogy azok a rendtársak,

akikkel esetleg nehéz együtt élni, azok a diákok, akik nehezen viselhetők el, vagy az a férj, feleség, aki olyan kiálthatatlan néha és a gyerekek, szeretnek téged, és te is szeretted őket! Gondold csak el, hogy ma meghal az, akit szeretsz, és ilyen bántó szavakat mondtál neki utoljára! Így csaptad rá az ajtót! Kire? Ha nem találunk rá a szentek csöndjére, a szeretet csöndjére, akkor elveszünk! A járvány keltette félelem jel, mely pontosan erre mutat. „*Evezz a mélyre!*” – mondja Péternek Jézus.

☞ **Istent csak Isten értheti meg? Ez pünkösöd alappondolata?**

– Alapvetően igen. A Szentlélek nélkül az ember nem értheti meg Krisztus megváltó művét. A Szentlélek vezet el a teljes igazságra. Hogyan? Úgy, hogy Jézus a tanítványokra lehel, és mondja: „*Vegyétek a Szentlelket!*” Tehát az embernek van képessége megérteni Istent, mert ilyenek teremtette, de elszakadt tőle, nincs meg ez a kapcsolat. Éppen ezért Isten kiárasztja az ember énjébe, szívébe a Szentlelket, hogy Ő segítsen megérteni a krisztusi kinyilatkoztatást. A Szentlélek által életkapcsolatba kerülhetünk vele.

A hit, a remény és a szeretet a legnagyobb emberi képességek. Abszolút hit nélküli élet nem létezik. A hitben mindig benne van a remény. Hinni valakiben azt is jelenti, hogy remélem, mindig szeretni fog. Képesek vagyunk civil módon hinni, remélni és szeretni, de ezek a képességek valami végtelenre mutatnak. Pünkösödkor megkapjuk a Szentlelket, és rá leszünk kötve erre a végtelenre. Az áldozás perceiben mindig kínlódtam a csöndben, hogy mit is mondjak, mert végül is minden szó méltatlannak bizonyul ilyenkor. A Szentlélek azonban megsegített! Azt mondtam, hogy Szentlélek Úr Isten, Te fogadd az Isten Fiát bennem, és veled együtt majd én is fogadom Őt. A Szentlélek tesz képessé arra, hogy azt mondjam: Jézus az Úr! Vagyis Jézus, te valóban Isten Fia vagy! Mindig mondtam az esztergomi diákoknak hittanórán, hogy ha hazamennek a húsvéti szünetre, és a kiskutyájuk eléjük szaladva, farkát csóválva úgy köszönne nekik, hogy: *Szia!* – akkor az a kutya emberré változott volna. Ilyen nincs! De ha én azt mondom, hogy Názáreti Jézus, Te valóban az Isten Fia vagy, az azt jelenti, hogy én is Isten fia lettem, részesedtem az isteni természetből (vö. 2Pt1,4). Ebben a hitben reménység van. Milyen is ez a reménység? Azt mondja Szent Ferenc, hogy ez a remény biztos:

„*Adj nekem biztos reményt!*” – imádkozza. Szent Pál pedig: „*Tudom, hogy kinek hittem.*” Amikor szeretőképességünket megszállja a Szentlélek, még arra is képesek leszünk, hogy szeretetből a másikért meghaljunk.

☞ **A feltámadt Jézussal való találkozás hogyan változtatta meg a tanítványok életét? Mi az, amit korábban nem, csak akkor értettek meg?**

– A föltámadottal való találkozás megmutatja, hogy milyen a túlvilág. Kitalálhatatlan. Minden eretnység kitalálható. Például Jézusnak csak látszatteste volt, vagy nem is volt Isten, hanem csak ember: evett, ivott, aludt, félt. De

belegondoltunk-e már abba, hogy mit jelent Jézus feltámadása? Jézus nem jött vissza ebbe az életbe, hiszen akkor Pilátus újra letartóztatva volna. Az történt a Názáreti Jézussal, ami a világ végére van megígérve az emberiség számára, amiről Ezekiel próféta jövendölt, hogy ti. Isten teljesen, testestül-lelkestül örökre megmenti az embert. Ha ez a Jézus így támadt föl, akkor igaz kinyilatkoztatásnak fogadhatjuk el, hogy „*Én és az Atya egy vagyunk*”. Ebben a túlvilágban, amelyet Jézus dicsőséges testében szemlélhetünk, meg van ígérve a mi testi föltámadásunk és az egész anyagvilág megdicsőülése. A tanítványok a föltámadt Jézusban ezt tapasztalták meg, és ez a tapasztalat maga a biztos remény. A föltámadt Jézusnak nem ún. asztrálteste van, hanem valóságos, átlényegített, örökkévalósított, Isten dicsőségében fölemelt teste. Tehát Jézusban beteljesedett a világvége, azaz a mi föltámadásunk, és bennünk az anyag „föltámadása”, vagyis megdicsőülése. Az abszolút jövő megtörtént Jézusban. A biztos reményt szemlélve mondhatja Pilinszky: „*A jövőről nem sokat tudok, / de a végítéletet magam előtt látom. / Az a nap, az az óra, mezítelenségünk / fölmagasztalása lesz.*”

☞ *De addig is „én veletek vagyok mindennap, a világ végéig” – mondja Jézus. Szent Ferenc megtalálta, mi hogyan találhatjuk meg a velünk élő Krisztust?*

– Lehet, hogy a leprásban. Mindenkinek megvan a maga leprása, talán az a másikember, akit nagyon nem bír elviselni. Ferenc átölelte a leprást. Félt is hogy elkapta a ragályt, de egy isteni sugallatra mégis megcsókolta, mert annak a kiszolgáltatott embernek a csók hiányzott igazán. Egy leprás kiközösítve él az emberek közösségéből. Ferenc nem törődött a ragállyal – persze ez nem azt jelenti, hogy ne tartsuk be az előírásokat –, ám ezzel a tettével adta vissza a leprásnak azt az öntudatot, hogy ő is valaki, ő is szerethető. Tehát Ferenc az emberben észrevette a személynek a titkát, amely isteni titok.

Ugyanakkor észrevette Isten rejtőzködő szeretetét az Eucharishtiában is, és észre kellett vennie saját magában is Krisztust, amikor a szent sebhelyeket megkapta és elfogadta. Magunkban kell találkoznunk Krisztussal! Miért ünnepejük Szent Ferenc stigmatizációját? Mert minden kereszténynek stigmatizálnak kell lennie! A stigma egy szúrás, olyan fájdalom, amelyet nekünk okoztak. De ez még nem Jézus sebe, mert Ő képes volt arra, hogy imádkozzon az üldözőiért. Akkor lesz igazán Jézus sebe, ha úgy viseljük ezt a bántást, hogy nem csupán megbocsátunk, hanem arra döbbenünk rá, hogy Jézust bántották meg bennünk.

Mi is ugyanúgy, ahogy Szent Ferenc találkozhatunk vele az Eucharishtiában. Nem elég az, hogy a keresztségben már Isten gyermekei

lettünk? Miért kell, hogy a Föltámadott dicsőséges teste áthasson bennünket az áldozás pár percére? Azért, hogy nehogy beleessünk az azonosság misztikába. Hogy a keresztény nehogy azt gondolja, hogy ő az Isten, hogy nincs Te meg én, nincs Isten meg én, nincs világ, hanem minden egy. Nem igaz! Nem egy minden. Sem a matematikában, sem a fizikában, sem pedig a szeretetben. Ez India világa. Az Eucharishtiában, az áldozás eseményében Krisztus mindig kívülről jön hozzám: az én bensőmben. Nem isteníthetem magamat, arra gondolván, hogy megszűnt az én-te kapcsolat. Hála Istennek, így tudhatom, hogy Ő szeret engem, és én szerethetem Őt. Ez az örök élet kezdete. Jézus fölemel engem az isteni természetbe, de az éneket nem semmisíti meg.

15 évesen a későbbi Newman bíboros rádöbben arra – nyáron egy kollégiumban magára hagyva, amikor banki csőd miatt az apja nem tudta hazavinni –, hogy alapvetően két valóság van: „*én és az én Teremtőm*” – írja. Newman tehát *egotista* jellem – így nevezhetnénk. Nem egoista, azzá válhatott volna, mert nagyon érezte az én-t. Gondoljunk csak bele, hogy egy kizárólag ön maga énjére figyelő kamasz mennyire meg tudja nehezíteni családjá életét: én, én és én. De a zseni, mint Newman, mit tesz, akkor is, ha 15 éves? Rákérdez arra, hogy honnét van az én? Nem az én állandó érzékelése foglalkoztatja, hanem az én eredetére kérdez rá. Descartes azt mondja: „*Cogito, ergo sum!*” – „*Gondolkodom, tehát vagyok!*” – ezzel megbolondította egész Európát. XVI. Benedek pápa ellenben azt mondja: „*Cogitor, ergo sum!*” – „*El vagyok gondolva, azért vagyok!*” El vagyok gondolva valakitől. A keresztségben is kísért egy bizonyos azonosság misztika, miszerint feloldódhatunk a nagy mindenségben, amely maga az istenség (panteizmus!). Én nem akarok feloldódni, én nem akarok te lenni. Jézusom, én nem akarok Te lenni, mert akkor nem tudhatnám meg, hogy mennyire szeretsz engem! A Szentháromság misztériumába vagyunk beavatva, és így az áldozások is arra figyelmeztetnek, hogy Krisztus az, aki hozzám jön. Nem a gyomromba, hanem oda jön, ahol azt mondom, hogy én. Amikor azt ígéri nekünk Jézus, az élő Isten Fia, hogy „*Én veletek vagyok mindennap*”, akkor ezt így is szabad, illetve kell értenünk: *Én mindennap veled vagyok a haláloed pillanatáig* és még azon túl is, hiszen azt kértem Atyámtól, hogy akik bennem hisznek, ott legyenek, ahol én vagyok.

KEPPEL DÁNIEL

Szánthó Gellért igazgató ballagási beszéde

Kedves Fiúk!

Ha Rátok, a mostani végzős évfolyamra gondolok, nem tudok elvonatkoztatni attól, hogy milyen sok bizonytalanság, kiszámíthatatlanság volt az itt eltöltött utolsó években. Nálatok vezették be az új felvételi követelményeket, melyen a tanév közben még változtattak is. Április elején még azt sem tudhattátok, hogy fogtok-e érettségi vizsgát tenni, s ha igen, akkor mikor és milyen formában. Május közepén pedig azt nem láthattátok még, hogy el tudtok-e búcsúzni az iskolától és diáktársaitoktól. A változó körülmények alaposan próbára tették benneteket...

Vannak köztetek, akik nagyon jól alkalmazkodtak, és a vártnál is sikeresebb vizsgával adtak számot a tudásukról. De olyanok is akadtak, akik az új körülmények között nem tudtak olyan teljesítményt nyújtani, mint amit vártak maguktól. Hiába van ugyanis valakinek kitartó szorgalma, mellyel alaposan felkészülne a szóbeli feleletekre, idén nem volt esély ilyen módon javítani az eredményeket.

Évek óta halljuk, hogy a világ egyre gyorsabban változik, és hogy az ember sikerességének kulcsa nem más, mint az ezekhez a változásokhoz való igazodás képessége. Példaként fel szokták hozni az állatvilágot, ahol a környezetükhöz legjobban alkalmazkodó egyedek és fajok tudnak sikeresen élni, túlélni. Darwin mondja: *„Nem a legerősebb fajok maradnak életben, hanem azok, amelyek a leginkább képesek alkalmazkodni.”* És íme, ez a tézis most váratlanul és nagyon intenzíven megjelent a Ti életetekben is. A változó környezetnek, a hozzá történő idomulásnak lettek nyertesei és vesztesei.

De valóban ez lenne a siker kulcsa, sőt mércéje? Az alkalmazkodás – úgy, ahogy azt Darwin megfogalmazta? Sokak szerint talán igen, egy materialista, pragmatista világ szemével nézve. De mi, tanáraitok és nevelítetek, más mércével nézünk Titeket. Számunkra nem az az érték, hogy hogyan tudtok igazodni valamihez, hanem az, hogy a változó világban miként tudtok hűek maradni önmagatokhoz! Hogyan tudjátok a fontosnak tartott értékeket megőrizni akkor is, ha az nem a sikerhez vezet. Azt értékeljük, akkor vagyunk és leszünk rátok büszkék, ha azt látjuk, hogy egyenesen álltok az élet viharában, gerinceteket kihúzva.

Fotó: Kicska Bálint

Az alkalmazkodásról és a gerincről Keresztelő Szent János jut eszembe. Kevés emberről gondolom, hogy nála jobban tudott volna alkalmazkodni. A pusztában sáskán és vadmézen élt, többnyire egyedül – olvassuk a Szentírásban. Ha éhezett, azt is elfogadta. Ha hideg volt, akkor ahhoz, ha meleg, akkor meg ahhoz idomult. De amikor számára fontos dologgal találkozott, azt látva, hogy a királya bűnös életet él, akkor nem próbálta meg elfogadni ezt a helyzetet. Ehhez nem alkalmazkodott, és ez az életébe került.

Valahogy így gondolkodom a változó világhoz való alkalmazkodásról. Jó dolog, ha az ember képes rá, de az életnek az értékét nem ezeken mérik le, hanem azon, amihez hűek tudunk maradni. Legfőképp hűek Jézus Krisztushoz, aki megváltott bennünket, és utat mutatott az Atyához. Hűek Szent Ferenchez, aki a leprásban is meglátta az emberi személy végtelenségét, istenarcúságát. Hűek hazánkhoz, 1000 éves történelmi múltunkhoz és értékeinkhez különösen most, Trianon 100. évfordulóján. Hűek azokhoz, kik bizalommal, aggódással és feltétel nélküli szeretettel kísérnek életünk útján.

Kedves Fiúk! Útravalóul annyit tudok mondani, hogy ne féljete a változásoktól, hiszen azok elkerülhetetlenek, de tartsátok szem előtt, hogy nem kell mindenhez idomulni! A sikeres élet nem egyenlő az értékes élettel. Kívánom nektek, hogy éljete értékes életet, és kívánom, hogy legyenek később is mellettetek olyan személyek, akik értékelni fogják az áldozatos, nehéz döntéseiteket egy eszme vagy érték mellett! Úgy gondolom, most ilyen embereket láttok magatok körül...

...SZÁNTHÓ GELLÉRT IGAZGATÓ

Ballagási beszéd – végzős diák

*Tisztelt Igazgatóság! Tisztelt Tanári
Kar! Kedves Szülők, Hozzátartozók
és végül, de nem utolsósorban, kedves
Iskolatársaim!*

Nagy megtiszteltetés számomra, hogy én mondhatom a ballagási beszédet. Őszintén szólva kis hetedikesként nem gondoltam, hogy egyszer én leszek rá a megfelelő ember. Éppen ezért Szent Ferenc imáját szeretném elmondani a beszédem bevezetőjeként:

*Uram, adj türelmet,
hogy elfogadjam, amin nem tudok változtatni!
Adj bátorságot,
hogy megváltoztassam, amit lehet!
És adj bölcsességet,
hogy a kettő között különbséget tudjak tenni!
Uram, tégy engem békéd eszközévé,
hogy szeressek ott, ahol gyűlölnek,
hogy megbocsássak ott, ahol megbántanak,
hogy összekössök, ahol széthúzás van,
hogy reménységet keltsek, ahol kétségbeesés kínoz,
hogy fényt gyűjtsak, ahol sötétség uralkodik,
hogy örömet hozzak oda, ahol gond tanyázik!
Ó Uram, segíts meg, hogy törekedjem,
nem arra, hogy megvigasztaljanak, hanem hogy én vigasztaljak,
nem arra, hogy megértsenek, hanem arra, hogy én értsek meg,
nem arra, hogy szeressenek, hanem hogy én szeressek!
Mert aki így ad, az kapni fog,
aki elveszíti magát, az talál,
aki megbocsát, annak megbocsátanak,
aki meghal, az fölébred az örök életre.
Ámen.*

Vagyunk most már annyira érettek, hogy megértsük ennek a versnek a mondanivalóját. Hat, illetve négy év alatt sok olyan dolgot kaptunk, amit az adott pillanatban nem értettünk, de most összeír minden. Ma van a nagy nap, még ha sokan az gondoltuk, hogy nem fog ez bekövetkezni. De itt vagyunk együtt szeretetben, és tudjuk, itt kell hagynunk kedves iskolánkat. Itt kell hagynunk! Van, aki most még talán örül ennek, de ne felejtjük el, hogy olyan közösségből szakadunk ki, olyan szeretetből, amit más iskolában nem kaptunk volna. Azt a gondoskodást, amit prefektusainktól, osztályfőnökeinktől, tanárainktól kaptunk, sehol máshol nem fogjuk a jövőben megkapni.

Szomorú és egyben örömmel teli ez a nap, hiszen nyitunk az új felé, de ezzel együtt le kell zárunk egy szakaszt az életünkben.

Fotó: Kirska Bálint

Kedves évfolyamtársaink négy, míg mi hat évet töltöttünk el itt, és ki lehet jelteni, hogy ezek voltak szinte a legfontosabb évek férfivá válásunk során. Olyan értékrendet és nevelést kaptunk, amivel égő fáklyaként világíthatunk ebben a mostani viharos világban, ahol a kereszténység, mint érték szinte már elnyomásban van.

Visszaulva Szent Ferenc imájára, azt szeretném kérni tőletek, Barátaim, hogy mindig jusson eszetekbe, honnan jöttetek és hová tartotok! Ne kallódó emberek legyünk, akik beállnak a sorba! Mi legyünk azok az ifjak, majdan vének, akik tudták, mit akarnak az életben! Legyünk olyan emberek, akik egész életükben azt képviselték, amit e falak között kaptak négy, illetve hat éven keresztül! Az itt töltött idő gyorsan eltelt. Elszakíthatatlan barátságok alakultak ki, és olyan emlékekkel lettünk gazdagok, mint szerintem senki más.

Zárásképpen szeretnék örökölni hagyni egy tömör összefoglalót a hat év történéseiből. Kis hetedikesként belecsöppentünk egy olyan életközösségbe, amit fel se tudtunk fogni eleinte, ám jött egy barna ruhás mosolygó tündérvirágszál – csakhogy hú legyek az osztályom szavajárásához, és elkezdte velünk ezt a hosszúnak tűnő kalandot. A mosolygós lélek nem más, mint a mi kedves Dávid atyánk, aki már kezdettől fogva minden bajban ott állt mellettünk. Elkezdtünk kamaszodni, nem értettünk a szóból, sokszor nem könnyítettük meg az itt élők életét. Volt még egy ember, akinek a jelenléte elengedhetetlen volt: osztályfőnökünk, Gellért tanár úr, aki később igazgató lett, mégis megtartott bennünket. Ő fedezte fel az osztály mozgás iránti szeretetét, Ő kezdett velünk szigetköröket futtatni, hogy este lefekvéskor időben aludni tudjunk. Teltek az évek sok emlékezetes osztálykirándulással a hátunk mögött és persze sok tanulóval. Talán mindannyiunk számára a 12. év volt a legemlékezetesebb minden tekintetben – és ezt a másik osztály nevében is ki merem mondani.

Mindenkinek azt kívánom, hogy tartson ki amellet, amit igazán jónak tart! Ne más véleménye után menjünk, vessük le a jelen kor nárcizmusát, és az emberi kapcsolatokból, az egymás iránti szeretetből építkezzünk!

Egy az Isten! Egy a Haza! Sok sikert, barátaim, az életben!

URBÁN BENCE (12/A)

A végzős évfolyam kitüntetései

A Frankában töltött négy, illetve hat év során számos diákunk a ballagók közül iskolánk jó hírnevét öregbítette kiváló eredményével, példaértékű magatartásával. A díjak és a kitüntetésben részesülő diákok névsorát itt közöljük:

- 1. A „LEGYEN HITED ÉS LÉSZEN ORSZÁGOD-DÍJ”** idén 14. alkalommal kerül kiosztásra. Az alapító célként olyan tanuló jutalmazására hozta létre, aki nemzeti elkötelezettségével és hívő magatartásával az egész közösség számára példamutatóan él. Az az érettségiző tanuló részesül az alapítvány díjában, akit tanárai és diáktársai vallásosság, magyarság, önművelés és barátság terén példamutatónak ismertek meg. Ebben a tanévben *Hanza Richárd* 12/A osztályos tanuló érdemelte ki ezt a díjat.
- Az **„OBERTH ERNŐ IRODALMI ARANYGYŰRŰT”** jól megérdemelt munkájáért *Tar Vilmos* 12/B osztályos tanuló kapta. Vilmos az elmúlt négy év alatt szerető gondoskodással ápolta édes anyanyelvünket. Példaértékű szorgalommal, alázatossággal, igényességgel fordult nyelvünk felé akkor is, ha épp nem versenyekről volt szó.
- A **PÁTER FORRÓ KAMILL-DÍJAT** minden évben egy nagycsaládból jövő, szorgalmas, közösséget építő diák kapta. Az idei díjazott *Kelemen Viktor Kornél* 12/A osztályos tanuló.
- A **NÉMETH GERGELY-DÍJAT** *Kovács Iván* 12/B osztályos tanuló kapta az osztálymisék énekpróbáinak színvonalas megtartásáért, alkalmi iskolai kórusban való szerepléséért, iskolai műsorokban való zenei fellépéséért. Ezenfelül az Magyar Fiatalok Közössége (MFK) létrehozásáért és annak kulturális irányú tevékenységéért.
- KÉPZŐMŰVÉSZETI DÍJBAN** részesül *Forgács Benedek* 12/A osztályos tanuló. A díjat a hat év során a képzőművészet terén nyújtott találatkony, igényes és megbízható teljesítményéért, a művészet történetében tanúsított

elkötelezett és kitartó tanulmányaiért, valamint 12/A osztály érettségi tablóján végzett alkotómunkájáért kapta.

- 6. „JÓ TANULÓ – JÓ SPORTOLÓ”** díjat *Lászik Mihály András* 12/B osztályos tanuló kapta négy éven át nyújtott kiemelkedő tanulmányi eredményeiért, példamutató szorgalmáért, valamint az iskolai futballcsapatban való szerepléséért, a sportos és egészséges életmód ápolásáért.
- A dr. Nyulasi Tibor szülő által alapított **TÖR-TÉNELMI-DÍJAT** jó tanulmányi eredményeiért *Sarkadi Mihály Endre* 12/A és *Viczko Szabolcs* 12/B osztályos tanulók kapják. *Sarkadi Mihály* Endrének külön is gratulálunk azért, hogy tanulmányai alatt tanáraival és diáktársaival szemben is kiemelkedő tisztelettel viseltetett, és olyan alázattal fordult a tanulás és önművelés felé, hogy ezzel méltó példát mutatott diáktársainak.
- A **„BECSÜLET-DÍJAT”** ebben az évben *Németh Benedek József* 12/B osztályos tanuló kapta emberi tartásáért, egyenességéért, példamutató becsületességéért, melyekkel másokra is hatást gyakorolt.
- A **MORUS SZENT TAMÁS-DÍJ** idén kilencedik alkalommal került átadásra. A díjat olyan tanulók kapják, akik áldozatkész osztályközösségi és diákközéleti tevékenységükkel érdemesek erre a kitüntetésre, nyitottak a közéletiségre és emellett elkötelezett keresztények. Gimnáziumunkból az idei évben a Magyar Fiatalok Közösségének végzős tanulóit, azaz összesen 10 tanulóat terjesztettünk fel erre a díjra. Idézünk a felterjesztés szövegéből: „Mind a 10 fő gimnáziumunk végzős diákja, büszkeségeink, akik a jó tanulmányi eredményeik és azonos értékrendjük mellett mindannyian kollégisták, az ország különböző pontjairól érkeztek, hat vagy négy éve tanultak nálunk, cselekvő tagjai a gimnáziumon belüli és gimnáziumon kívüli társadalmi életnek. A Magyar Fiatalok Közössége 2019 szeptemberében gimnáziumunkban alakult diákközösség. Fő tevékenységük a magyar nemzeti öntudat és az európai keresztény értékek őrzése. Hiszik és vallják, hogy Magyarország jövője a keresztény, magyar, konzervatív fiatalokban keresendő. A közösség tagjai folyamatosan tesznek és dolgoznak a közösségükért. Ezt nem pénzért teszik,

hanem azért, hogy példát mutassanak és elkerüljék a tétlenséget, szabadidejüket feláldozva fáradoznak hazánk keresztény értékrendjének megmaradásáért. A közösség összefogója *Kovács Iván* 12/B osztályos tanuló, aki nagy szeretettel, odaadással koordinálja és irányítja a csapatot.” Díjazottak a 12/A osztályból: *Forgács Benedek*, *Kelemen Viktor Kornél*, *Kozma Márton*, *Kukucska Máté* és *Urbán Bence Zsolt*. A 12/B osztályból: *Kovács Iván*, *Lászik Mihály András*, *Maradi Ádám Péter*, *Petrovics Bence Barnabás* és *Skublics Tamás*.

- A *Kákonyi Asztrik Kortárs Galéria Kákonyi* díjában részesített két diákot. *Eöry András* 12/A osztályos tanulóat kitartó munkájáért, valamint a személyiségfejlődésben mutatott példaértékű változásáért, és *Kozma Márton* 12/A osztályos tanulóat kimagasló irodalomelméleti tudásáért.
- Egész évi példamutató magatartásáért, jó tanulmányi eredményeiért és jó közösségi munkájáért jutalomban részesül: *Valigura Tamás* 12/A osztályos és *Skublics Tamás* 12/B osztályos tanuló.
- Szomolya Bálin* 12/A osztályos tanuló éveken át tartó példaértékű szervezőmunkájáért, amit az osztály és az iskola javára kiválóan végzett, jutalomban részesül. Mindig lehetett együttműködésre számítani. *Kukucska Máté* 12/A osztályos tanulóat pedig az imádságok vezetéséért és a szervezésben nyújtott önzetlen segítségéért jutalmaztuk. *Bakonyi Gergő* 12/A osztályos tanuló a szalagavató ünnepségen több műfajban nyújtott kiemelkedő teljesítményéért kapta a jutalmat. *Urbán Bence Zsolt* 12/A osztályos tanuló tanulmányai során az iskola és annak értékei iránti elkötelezettségét számos alkalommal mutatta meg, és több alkalommal önként vállalt feladatot a nyári táborok szervezésében.
- Zvara Zsolt Csongor* 12/B osztályos tanuló négy éven át nyújtott kiemelkedő szorgalmáért, az osztálytitkári feladatok ellátásáért és példás szervezőkészségéért jutalomban részesült. *Maradi Ádám Péter*, *Nászta Ferenc*, *Petrovics Bence Barnabás* és *Sashalmi Bernát* szintén 12/B osztályos tanulóink jóra való törekvésükért, az osztályközösségben játszott pozitív szerepükért, mindennapi derűs tartásukért jutalomban részesültek.

Trianon 100

* Erőt és hitet meríthet belőle a nemzetünk!

„Amit erő és hatalom elvesz, azt idő és kedvező szerencse ismét visszahozhatják. De miről a nemzet, félve a szenvedésektől, önmaga lemondott, annak visszaszerzése mindig nehéz, s mindig kétséges.” (Deák Ferenc)

Száz éve, 1920. június 4-én délután fél ötkor a versailles-i kastélypark Nagy-Trianon palotájában aláírták azt a békeszerződést, aminek következtében Magyarország területéből 103 ezer négyzetkilométert Romániához csatoltak. Az aláírás időszakában több százezren érkeztek Magyarországra az elcsatolt területekről, a legtöbben Erdélyből. A határ túloldalán rekedtek túlnyomó többsége azonban otthon maradt, és tudomásul vette, hogy Erdély nagyon sokáig Románia része lesz. Az én felmenőim is a szülőföldön való maradás mellett döntöttek.

Szüleim és nagyszüleim anélkül, hogy elhagyták volna Székelyföldet, többször voltak magyar, majd román állampolgárok. Nagyszüleim 1919 előtt még Magyarországon születtek, ők a trianoni békediktátum aláírása után váltak román állampolgárrá. Később, a bécsi döntéssel visszakapták magyar állampolgárságukat, majd a párizsi békeszerződéssel ismét román állampolgárokká lettek.

Személyes élményem Trianonnal kapcsolatban nem lehet, de emlékszem arra, hogy gyermekként szinte suttogva mesélték déd- és nagyszüleim, hogy milyen idők voltak azok, amikor alig múlt el az első „világégés”, és bejöttek a románok Erdélybe. Addig román szót nem hallottak, amíg meg nem

érkezett a román tanító, jegyző és csendőr. Gyermekfejjel még nem sokat értettem ebből, de tudtam, hogy amit akkor hallottam, nem volt szabad róla beszélni.

Gyermekkorom meghatározó élményei közé tartozik, hogy történelmi témájú magyar könyvekhez csak titokban jutottam hozzá egy nagypolgári család könyvtárából, amit ládákból rejtgetve egy padláson mentettek meg. A teljes könyvtárat elolvashattam, de mindig szoros határidőre adták át a könyveket, szigorúan nyomon követték, és senki nem tudhatott róla. Így ismertem meg a magyar történelem egy szeletét.

Emlékszem arra is, amikor anyai nagymamánál március 15-én az éjszakában titokban gyertyát gyújtottunk az 1848-as forradalom emlékére, utána pedig együtt imádkoztunk csendben, hogy senki meg ne hallja.

Fiatalkoromban Trianonról csak a családkban beszélhettünk, de ott is halkan, és mindig csak az ünnepeken. Szüleim félve vigyáztak arra, hogy semmit ne mondjanak, ami miatt bajunk eshet. Ezenkívül csak a templomban és a hittanórákon, a bátor kiállású András István esperes úrnak köszönhetően hallhattunk bővebben a magyar történelem viharos évszázadairól.

A romániai magyarság helyzete a Ceausescu diktatúra évtizedeiben egyre elviselhetetlenebbé vált. A '80-as években jöttek a megszorítások, a magyarellenes intézkedések, pl. az iskolákban egyre több tantárgyat román nyelven kellett tanulni, a kisebbségi iskolák lassan a vegyes nemzetiségű iskolák tagozataivá váltak, ahol kikényszerítették a magyar osztályok megszüntetését. A magyarok településeket teljesen fel akarták számolni három-négy falu lakosságának panelházakba történő kényszerítésével, magyar településeket kénytelenek lerombolni a „termőföld felszabadítása céljából”. Jó esetben két évente kaphattunk két hétre érvényes útlevelet a keleti országokba, az erdélyi magyar helységneveket a magyar újságokban nem szabadott kiírni, szigorúan csak román megfelelőjét lehetett feltüntetni.

1986-ban házasságot kötöttünk. Az esküvői meghívókban csak olyan idézetek szerepelhettek, amelyek román vagy romániai szerzőktől származtak, és Romániában kiadott művekben jelentek meg. Mi próbáltunk kibújni a szabályozás alól, ezért Rainer Maria Rilketől választottunk idézetet. A meghívót cenzúra végett bekérték a nyomdába, de mind a szerző, mind a vers ismeretlen volt a cenzor előtt, így meggyőztük őt, hogy ez a vers egy

romániai kiadónál jelent meg. Végül nehezen, de engedélyezte a meghívók kinyomtatását.

Jött 1989, az ún. „rendszerváltozás éve”. Hitük és reméltük, hogy vége lesz annak, amit az „átkosban” átéltünk, és jobb világ köszönt ránk. Reményeink azonban hamar szertefoszlottak, mert láttuk, hogy magyarként, másodrangú állampolgárként továbbra is nagyon nehéz lesz szülőföldünkön boldogulni. A rendszerváltás elhozta az újjgazdagok és a szegények korát, az olló pedig egyre jobban szétnyílt. A privatizáció áldásaként folyamatosan csökkentek a munkahelyek, és gyermekünk érdekében a szülőföldünk elhagyása mellett döntöttünk.

1999. augusztus 23-án elhagytuk csíkszeredai otthonunkat, Esztergomba költöztünk, és csak annyit hoztunk magunkkal, amennyi egy személyautóban mellettünk elfért. A tartózkodáshoz és letelepedéshez szükséges ügyintézés mind anyagilag, mind lelkiileg megviselt. Nem értettük, hogy magyarként, egyazon nemzet tagjaként miért vagyunk kiteve ennek a megaláztatásnak. Ugyanazok a jogszabályok és ugyanaz az eljárásrend vonatkozott ránk, mint az Ázsiából vagy Afrikából érkező, magyarul nem értő bevándorlóokra. Abban az időben minden addiginál jobban fájtt Trianon, hiszen egy felépített életet, szerető családot hagytunk magunk mögött azért, hogy „magyar hazánkban” idegenek legyünk. Sok nehézségen mentünk keresztül, de a Gondviselés, az esztergomi ferencesek és segítő jó barátunk, Katalin jóvoltából a megpróbáltatásokat el tudtuk viselni. Soha nem felejtjük el azt a pillanatot, amikor gyermekünk első magyarországi tanévnyitóján felcsendült a magyar himnusz. Felemelő volt, hulltak a könnyeink, mert korábban a székelyföldi templomokon kívül sehol nem énekelhettük el. A mai napig meghatódunk a Szózat és a Himnusz hallatán, nekünk a népünkhez való tartozást jelentik, míg fájó szívvel látjuk, hogy sok magyarnak már nem sokat.

Egy újabb Trianonként éltük meg 2004. december 5-ét, amikor nem az idegen hatalmak, hanem saját nemzetársaink tagadták meg az elszakított területeken élő testvéreinket. Hála Istennek a második Orbán-kormány idején, 2010 májusában elfogadták a magyar állampolgárságról szóló 1993. évi LV. törvény módosításáról szóló 2010. évi XLIV. törvényt, amely 2011-től lehetővé tette a határon túli magyarok

számára az egyszerűsített honosítást. Sajnos nagyszüleinknek már nem, de szüleinknek és testvéreinknek – még ha csak második állampolgárságként is – megadatott, hogy 2016 óta újból büszkén és jogosan mondhatják magukat magyar állampolgárnak.

Számomra érdekes egybeesés, hogy éppen Trianon 100. évfordulójának ünnepén lett 20 éve, hogy az esztergomi ferences gimnáziumban dolgozom. Ezt az intézményt a kezdetektől második otthonomnak tekintem, ide mindig „hazajövök”, szeretem a munkámat, sokra tartom a kollégáimat, a diákokat és az öregdiákokat. Hálás vagyok a jó Istennek, hogy ilyen sok jó emberrel vagyok körülveve.

Trianon árnyéka mindig jelen van, itthonról haza megyünk, otthonról pedig haza jövünk. A távolság nagyban meghatározza a szereteteinkkel való személyes találkozás gyakoriságát, sokszor repülnék haza, de nem tudunk. Ahogy az idő telik, egyre erősebbé válik a honvágy, és – bár már nincs szigorú határelőőrzés, – a régi beidegződés miatt a határon való átkelés mindig feszültséggel és izgalommal jár. Hogy a Trianon okozta seb be tud-e gyógyulni, nem tudom. Úgy érzem, csak akkor tudna, ha mi, magyarok megmutatnánk, hogy tudunk összefogni és nemzetben gondolkodni, ha a magyarság és a megmaradás érdekében munkálkodnánk, és a bennünk rejlő erőt, tehetséget átörökítenénk a következő generációk számára.

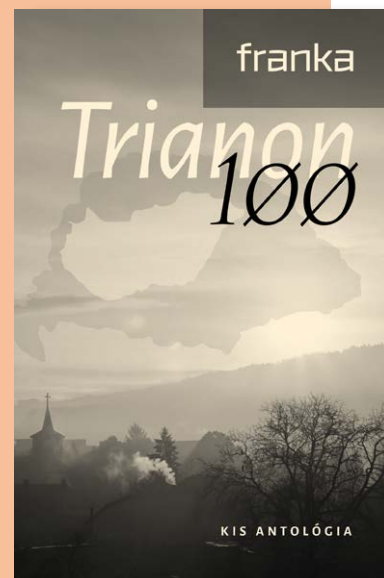
Június 4-ének mindig van üzenete, a 100. évfordulón pedig különösen. Trianon igazságtalanságát nem tudjuk és nem is szabad elfelejtenünk, de erőt és hitet meríthet belőle nemzetünk, hogy többé ne fordulhasson elő velünk ilyen tragédia. Olyan jövőt kívánok, amelyben magyar testvéreink a világ minden táján átölelik egymást, és amelyben érdekek nélkül, őszintén valósul meg a legtisztább összefogás. Isten óvjon minden magyar embert!

„És most már nem is tudom kimondani, csak ennyit: valami fáj, ami nincs. Valamikor hallani fogsz majd az életnek egy fájdalmas csodájáról – arról, hogy akinek levágták a kezét és a lábát, sokáig érzi még sajogni az ujjakat, amik nincsenek. Ha ezt hallod majd: Kolozsvár, és ezt: Erdély, és ezt: Kárpátok – meg fogod tudni, mire gondoltam.” (Karinthy Frigyes: Levél kisfiának – Trianon emléknapjára)

————— KEDVES ILONA ISKOLATITKÁR

Trianon 100 – Kis antológia

Nem beszélhetünk egy nemzet tragédiájáról úgy, hogy az egyben ne a benne élő egyének sorstragédiáját jelentené. A trianoni békediktátum aláírásával generációról generációra magyarok millióira vetül a múlt árnyéka. Az igazságtalanság fájdalma, az összetartozás öröme, a haza felemelkedésének reménye ugyanakkor már nem írhatók le a történelmi tények tárgyilagosságával, átlépnek a költészet szubjektív, kimeríthetetlen világába. A kis antológia 12 válogatott verse, amelyet a Franka-lap különálló 16 oldalas mellékleteként adunk közre, nemzetünk jövőjének, a diákságnak lelki-szellemi kincse.

A Trianon 100 interaktív digitális oktatási tananyagról

Fiatalként fontos tisztában lennünk azzal az eseménnyel, amelynek következtében az országunkat, ezáltal nemzetünket szétszakították. Ez nem más, mint a trianoni békediktátum, melynek megismerésében nagy segítséget nyújt a Keppel Dániel tanár úr által lektorált és szep-tembertől bevezetésre szánt digitális tananyag.

Május végén a trianoni békediktátum századik évfordulójához közeledve, a karanténból kilépve, páran Esztergomba utaztunk egy bemutatóóra, amelyet Bánhid Vajk tanár úr tartott. Ez az óra egy új, digitális tananyag felhasználásáról szólt, mely a trianoni események fiatalokkal való megismertetésére szolgál. A www.trianonszaz.hu felületen elérhető 10 fejezetből álló tananyagot a Balázs-Diák Módszertani Központ hozta létre. A nyílt történelemóra keretében kettő részt vettünk át alaposan: a békeszerződést és a „vörös térképet”.

Nem ismerek ehhez fogható digitális és interaktív tananyagot. Az elméleti rész igencsak tömör, de mégis alapos és rendezett. Pont olyan, amilyenre egy diák vágyik. Ezt követően egy még rövidebb

összefoglalót kapunk, majd választhatunk a gyakorlati feladatok között. A gyakorlatok látványosak, interaktívak, segítségükkel elmélyíthetjük az elméleti részben megszerzett tudásunkat. Sőt, a felület még a feleltetés lehetőségét is felkínálja.

A bemutatóóráról felvétel készült a regionális televízió (RTVE) jóvoltából. Ez még színesebbé és mozgalmasabbá tette a délelőttöt.

Nem egyszerű fiatalként állást foglalni egy ilyen kérdésben, mint a trianoni békediktátum, hiszen mostanra már csak forrásokból tájékozódhatunk. Az én álláspontom ebben a kérdésben kettős. Igazságtalannak tartom azt, amit 1920-ban az országgal tettek, de mégse érzem azt, hogy ez csak az antanthatalmakon múltott.

Tisztában vagyok azzal a ténnyel, hogy a magyar felet nem hallgatták meg a „béke” előkészítésének idején. Azt is tudom, hogy ha nem írják alá a magyarok a szerződést, akkor megszállták volna az országot, és ki tudja, mit művelt volna a magyar néppel az elállatiasodott balkáni sereg. De így, hogy ezt aláírtuk, az országot nemcsak megcsönkítették, hanem a becsületünket is ellopták. Hol volt ekkor a magyar virtus és az elnyűhetetlen élni akarás? Ha nemet mondunk, és megszállják az országot, mi pedig a lehető leglátványosabb módon próbáltunk volna ellenállni, az nemzetközi hír lett volna. Tudom, hogy a magyar nép ekkorra már teljesen ki volt merülve és semmi reménye nem volt, de nem vagyok hajlandó, és nem is akarom elhinni azt magunkról, hogy ne lett volna még annyi erőnk, hogy harcolni tudjunk a hazáért és a szabadságáért.

Száz évvel ezelőtt a gerincünk megtört. Ne mondjuk azt, hogy meghajlott, mert csak az hajlik meg, ami hajlékony. Száz év után az a feladatunk, hogy ennek a gerincnek és a régi virtusnak a becsületét visszacserezzük, mert csak ettől érezhetjük újra igazán magyarnak magunkat! Június 4-én ne a gyász játssza a főszerepet, hanem saját magunk nemzeti érzésének megerősítése, mely nemzetünket újra felvirágoztathatja!

Mindent egybevetve ez a tananyag teljesen igaz képet alkot arról, ami 1920-ban történt, ezért minden fiatalnak ösztönösen ajánlani tudom! Most ez az egyik legjobb lehetőség arra, hogy tájékozódni tudjunk a Trianon-tematikában.

— KOVÁCS IVÁN (12/B)

A márciusban kialakult helyzet történelmi esemény. Valószínűleg pár évtized múlva a diákjaink már a saját gyermekeiknek fognak erről mesélni, amikor azok az iskolában tanulnak róla. Egyedülálló helyzetbe csöppentünk most bele tanárok, diákok és szülők egyaránt, amely számos nehézség elé állított bennünket: olyan kihívások elé, melyekre nemcsak iskolánként, de tanáronként is más-más megoldás született. Kevésbé esik szó arról, hogy ezt a helyzetet hogyan élik meg azok, akikre az oktatás a mindennapokban a legnagyobb hatással van. Frankásként sokszor mondhatjuk magunkról, hogy egyedülálló helyzetben vagyunk és ez most is maradéktalanul érvényesült. A távoktatás ugyanis a diákok számára nem csupán az oktatás hagyományos kereteinek átformálását, hanem mondhatni a második otthonuk és második családjuk átmeneti elvesztését is jelentette. A kialakult helyzetről több tanulót is kérdeztem: kíváncsi voltam rá, hogyan élik meg a jelenlegi állapotokat, és hogyan emlékeznek vissza annak kezdeteire.

📌 *Hogyan éltétek meg a március 13-i, péntek esti bejelentést, amikor megtudtátok, hogy a vírus miatt az iskolák bezárnak és határozatlan ideig távoktatás lesz?*

BEDERNA ZALÁN 8/A: Bennem nagy volt a kíváncsiság, hogy vajon milyen is lehet a távoktatásos rendszer. Emellett viszont nagyon izgultam a hazaköltözés miatt, milyen lesz újra otthon.

ANTAL ATTILA BULCSÚ 9/A: Nagyon élveztük a várakozást, és sokat nevetgélünk az új helyzeten, de úgy vélem, ezzel csak a minimális félelemérzetünket és kíváncsiságunkat próbáltuk leplezni. Az eseményeket sajnálatos módon nem követhettük lépésről lépésre, ezért mielőtt még Kleofás atya feljött volna a hálónkba, csupán találgatni tudtunk a döntésről. A körülöttem lévő osztálytársaimmal azon vitatkoztunk, hogy vajon mi lesz az új rendszer előnye, illetve hátránya. Én azon az állásponton voltam, hogy biztosan hiányozni fognak a barátaim. De voltak más álláspontok is. Volt, aki úgy gondolta, hogy majd otthon

Távoktatás diákszemmel

Fotó: Bederna Zalán

* Avagy hogyan éltük meg az elmúlt hetek eseményeit

nem kell semmit tanulni, sőt egyenesen szünet lesz. Izgatottságomban nem is tudtam egész este aludni.

📌 *Milyen érzések voltak bennetek a másnapi hazamenetel követően?*

HOPPÁL BOTOND 10/A: Nekem vegyes érzéseim voltak a hazautazással és a távoktatással kapcsolatban, ugyanis örültem, hogy hazamehetek, de tudtam, hogy így sokkal nehezebb lesz tanulni, mivel saját magamat kellett rávennem a tanulásra.

PÁLMAI LEVENTE 8/A: Egyszerre éreztem örömet és félelmet. Egyrészt örültem, hogy hazautazunk, de féltem is, hogy ez a rendszer nem fog beválni.

📌 *Első lépések a távoktatásban: hogyan éreztétek az átállást, a kezdeteket?*

TÓDOR ÁLMOS 8/A: Minden kezdet nehéz – tartja a mondás. Ez a távoktatás során sem volt másképpen. Nekem, az iskolának és a tanároknak is időbe telt, amíg megszoktuk az új

rendszert. Ez megmutatkozott a feladatok be- és kiadásában és a tanulás hatékonyságában is. Nekem személy szerint problémát okozott az időm helyes beosztása és a tennivalóim rangsorolása.

STEINDL ÁBEL 9/A: Nagyon nehéz volt. Nyolc és fél éve tanulunk a szokásos módon és 48 óra alatt kellett arra váltanunk, hogy nem járunk iskolába, és online kapunk feladatot. Ez úgy gondolom, mindenkinek eléggé zavaros volt az elején, főleg annak, aki még soha sem tanult online semmilyen formában.

📌 *Hogyan látjátok a távoktatás helyzetét, milyen szinten tud az iskola hatékony lenni ebben a formában?*

ANTAL ATTILA BULCSÚ 9/A: A tapasztaltak alapján én úgy vélem, hogy az iskolánk megfelelőképpen állt át az internetes oktatásra. Mivel nekem csak kisebb testvérem van, ezért csak az ő oktatásukkal tudom összevetni, ami viszont borzalmasnak bizonyult. A mi

Fotó: Antal Bulcsú

rendszerünkben előny az, hogy egy felületen oldják meg a tanárok a tananyag és a feladatok leadását, míg a kistestvérem iskolája azzal küszködött, hogy majdnem minden tanár más online felületet választott a tanításra.

HOPPÁL BOTOND 10/A: Talán még azt emelném ki, hogy más iskolák mellett a miénk nagyon gyorsan tudott alkalmazkodni a helyzethez.

MARRET GUY VIKTOR 10/A: Az iskola igyekezete sok helyen meglátszott, és ez is segítséget adott. Szerintem sok téren felülmúlta más iskolák reakcióját.

☞ *Véleményetek szerint milyen előnyei vannak az oktatás ezen formájának, milyen téren tud hatékony lenni?*

MARRET GUY VIKTOR 10/A: Ez személyenként változó és a hozzáállás is nagyban befolyásolja a tanulás ezen formáját, de a gyűjtőmunkák, prezentációk előadására igen praktikus az online oktatás.

BEDERNA ZALÁN 8/A: Ha újra beindul az iskolai oktatás, akkor, ha esetleg egy tanuló megbetegszik, nem lesz az osztálytársaira utalva, hogy küldik-e az órai munkát vagy sem, hanem a tanár is ki tudja küldeni és vissza tudja kapni az elvégzendő feladatot. Szerintem ez a rendszer jelentősen növelni tudja egy gyereknek a felelősségtudatát.

BODAKOS BENCE 10/A: Prezentációkészítés, különóra vagy gyakorló feladatok elkészítésében hatékony lehet ez a rendszer!

☞ *A mindennapjaitok során milyen problémákkal kell megküzdenetek, milyen új kihívások elé állít a távoktatás?*

HAMMER IGNÁC 9/A: A feladatok elvégzése az adott határidőre nehezebb, mint gondoltam. Sőt, ezt csak nehezítené, ha teljesen egyedül kellene megoldanunk az összes feladatot, de szerencsére a tanárok segítségünkre vannak, ha valamit nem értünk.

TÓDOR ÁLMOS 8/A: Az egyik legnagyobb probléma, hogy az időnk nincsen szoros keretek közé szorítva. Az iskolában ennek az ellenkezőjét szoktuk gondolni és érezni, de most megvilágosult előttem, hogy mennyire fontos az időbeosztás. Számomra a másik nehézséget az jelenti, hogy sok feladatot kapunk, és ezeket rangsorolni kell, be kell osztani, hogy mikor végezzük el határidőn belül. Ez azért nehéz, mert nincsen minden tantárgyra, illetve a tanulásra meghatározott, előre beosztott idő, hanem szinte az egész nap előttünk áll, és magunknak kell meghatározni azt, hogy mit, mikor és mennyi idő alatt szeretnénk megcsinálni. Előfordulhat – és velem előfordult –, hogy beleesünk abba a hibába, hogy sok feladatot elhalasztunk, majd mindet az utolsó pillanatban akarjuk elvégezni. Komoly lemaradásba lehet így kerülni...

☞ *A távoktatás mely elemeit tartanátok meg?*

BEDERNA ZALÁN 8/A: Kifejezetten örülnék annak, ha meg tudna maradni esetleg a digitális tankönyv, mert ezzel jelentősen csökkenne az iskolataskánk súlya, és kevésbé kellene odafigyelni, hogy mit kell bepakolni az adott napra.

HAMMER IGNÁC 9/A: A Teams-et megtanultuk használni, így praktikus lenne, ha ezen a felületen is adnának a tanárok házi feladatot a jövőben.

ANTAL ATTILA BULCSÚ 9/A: Én a jelenlegi állapotot inkább próbálom elviselni és megtartani a jegyeim színvonalát. Pontosan ezért nem szeretném, hogy visszakerülve az iskolába, a két oktatási módszer keveredne, mert akkor a figyelmünk még jobban megoszlaná, és nem lennénk képesek számon tartani, hogy most a füzetben van a feladat vagy a számítógépen.

☞ *Hogyan bírájátok az iskolai közösség hiányát?*

PÁLMAI LEVENTE 8/A: Hiányoznak a mindennapos nevetések, szívesen visszamennék a közösségbe.

STEINDL ÁBEL 9/A: Nehezen. Egyik pillanatról a másikra kellett kiköltöztünk. Kimaradnak a közös hülyülések és minden közösen végzett program: osztálymisék, ebéd stb.

BEDERNA ZALÁN 8/A: Az éremnek két oldala van, ugyanúgy ennek is: egyrészt könnyen, mert itthon nem kell annyi emberhez alkalmazkodni és lehetséges könnyedén elmélyülni a gondolatainkban, ugyanakkor az iskolában egy jó közösség alakult ki, amely nélkül elég unalmas és lassabb az élet.

MARRET GUY VIKTOR 10/A: A közösség hiánya az, ami igazából a legjobban érződik. Ezt igyekszünk pótolni esti hívásokon, közös élmények felidézésén keresztül, és persze segítjük egymást a tanulásban.

☞ *Hogyan valósul meg a hitéletetek gondozása az iskolán kívül? Nevelőiteket tudnak segíteni ezen a téren is?*

TÓDOR ÁLMOS 8/A: Nekem legfőképp a heti több szentmise hiányzik, melyen könnyen részt tudtam venni az iskolában. Nagyon jó, hogy közvetítik a szentmiséket a Frankából. Amikor tudtam, én is „részt vettem” rajtuk. A gyónási alkalom előtti beszédet is felveszik, és minden nap elején kapunk egy kis elmélkedést az aznapi evangéliumról.

STEINDL ÁBEL 9/A: Szerintem teljes mértékben tudnak segíteni. A szentmisék közvetítésében részt veszek, így személyesen is ott tudok lenni. A másik nagy segítség számomra az, hogy a Körzeti Televízióval is el tudok menni szentmisék forgatására. Az iskola minden szombaton elmélkedéseket küld, így szerintem mindenki kaphat lelki támogatást.

☞ *Milyen reményekkel tekintetek szeptemberre? Várjátok már, hogy az iskola újakezdődjön a hagyományos formájában?*

HOPPÁL BOTOND 10/A: Kifejezetten várom, hogy visszatérhessek a kollégiumba, és hogy végre minden visszaálljon a normális kerékvágásba.

TÓDOR ÁLMOS 8/A: Én is várom, hogy a tanítás a normális formában újakezdődjön – persze csak egy kiadós nyári szünet után! Azt remélem, hogy kicsit átalakul, modernizálódik az oktatás, de a hagyományos elemek is megmaradnak. Jó lenne, ha egy ötvözet alakulna ki, amely egyesítené mindkét oktatási rendszer pozitív elemeit. Remélem, hogy már nem kell betartani semmilyen különleges járványügyi rendelkezést, de a higiéniai viszonyokra továbbra is komolyabban fognak figyelni a kollégiumban és az iskolában egyaránt.

————— KICSKA BÁLINT

2020. április elején kezdtük meg az iskola bővítéséhez kapcsolódó régészeti feltárást, melynek célja a terület elsődleges kutatása. A munkát a Magyar Nemzeti Múzeum Balassa Bálint Múzeuma a tatai Kuny Domokos Múzeummal közösen végezte. A másfél hónapig tartó feltáráson sok izgalmas lelet és régészeti jelenség került elő.

Fal – fal hátán

* Régészeti ásatás a gimnázium udvarán

Esetünkben az ásatás első lépései munkagéppel történtek. Az udvaron két helyen nyitottunk szelvényeket, hogy kiterjedtebb felületet tudjunk vizsgálni. Az első szelvényben már néhány nap után kb. 3 méteres mélységben Árpád-kori sütőkemencék nyomai kerültek elő. Itt égett rétegeket dokumentáltunk és kerámiatöredékeket gyűjtöttünk össze.

A 2. szelvény sok izgalmat tartogatott számunkra. A '70-es években elhelyezett olajtartályok (melyeket a korábbi fűtésrendszerben használtak) helyén nyitottuk meg a második kutatási felületet. Már

Középkori bélyeges edény töredékei

a markoló első kanalizásainál több falcsontba ütköztünk, melyeket nagy gondal letakarítottunk és dokumentáltunk. Összességében 9 fal került elő, melyek közül azonosítható volt több 18. századra datálható fal, valamint jelentős méretű középkori falak is előkerültek. A terület jellegéből adódóan (az 1940-es évekig üzletek álltak itt) erősen bolygatott talajban dolgoztunk, nehezen lehetett érintetlen régészeti rétegeket, szinteket találni. A sok középkori lelet mellett meg kell említenünk, hogy előkerült egy jelentős méretű római kori objektum is, melyből sok szép leletet vihettünk a múzeumba. Többek között faragott csont haj- és varrótű, bronzgyűrű, fibula (ruhakapcsoló tű) üveggyöngy is napvilágot látott.

A feltáráson folyamatosan előkerült leletanyagot: kerámiát és állatcsontokat a helyszínen meg is mostuk, hogy azonnal még több információhoz jussunk. A csodaszép római luxuskerámiáktól (Terra

Sigillata) az egyszerűbb használati kerámián át a közelmúltban is használatos porcelántányérokig szinte minden korszak képviseltette magát a lelőhelyen. Zárándokjelvényekkel is gazdagodtunk, középkori és újkori darabok is napvilágra kerültek, valamint egy Szent Jakab-kagyló, mely szintén egy zárándoklat emléke lehetett.

Köszönetet szeretnék mondani kollégáimnak, önkénteseinknek és a ferences gimnázium részéről minden segítőnek, hogy a járványhelyzet idején is ilyen könnyen megoldottuk az elénk gördülő akadályokat. Külön köszönet Kapisztrán atyának, akinek látogatása és érdeklődése minden napunkat színesítette, és sok új információval segítette munkánkat.

Az ásatást május 15-én abbahagytuk, nyáron fogjuk folytatni a munkát, hogy az iskolabővítés megkezdése előtt fény derüljön rá, mit is rejteget még az udvar többi része.

KOCSIS ANITA RÉGÉSZ,
MB. INTÉZMÉNYVEZETŐ

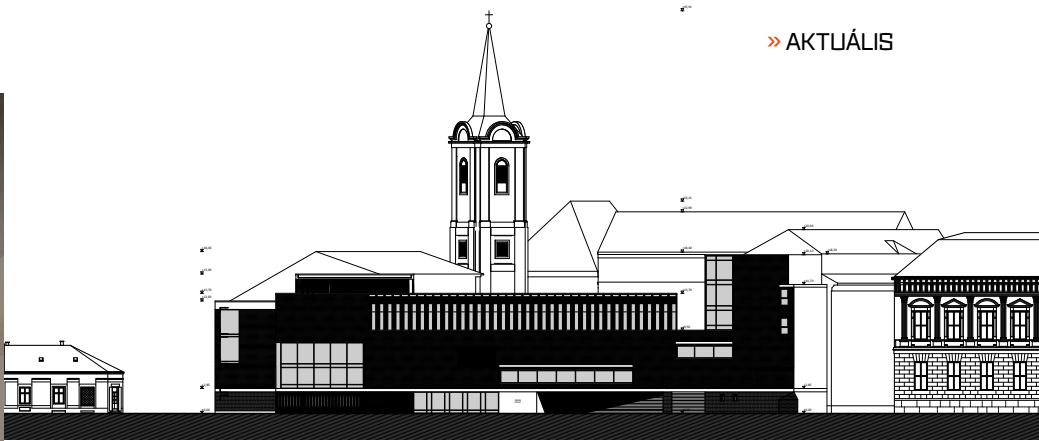
Elkezdődik az új iskolai szárny építése

* Kétszer nagyobb alapterületű tornaterem kerül az udvar eddig beépítetlen oldalára

Hosszú tervezőmunka végéhez közeledünk az új iskolai szárny építése kapcsán. A régészeti feltárás már az egyik utolsó előkészítő fázis a tényleges építkezés megkezdése előtt. De mégis, milyen is lesz az új épület? – merül fel a kérdés egyre gyakrabban a diákok és minden érdeklődő részéről. Ebben az írásban erre szeretnék röviden válaszolni.

Az egész építkezés legfontosabb célja, hogy a hetekre az iskola falai közé zárt diákok minél otthonosabban tudják érezni magukat az épületben, minél több olyan hely, tér legyen, ahol örömmel lehet az időt eltölteni.

Ennek egyik része, hogy az előzőnél majd kétszer nagyobb alapterületű tornaterem kerül az udvar eddig beépítetlen oldalára. Az új terem alkalmas lesz hivatalos kosárlabda- és röplabdamerkőzések rendezésére, de a téli labdarúgó edzéseknek is helyet tud majd biztosítani. Százfős nézőtérről lehet majd a versenyeket megtekinteni. A csarnok bizonyára otthont adhat majd a nagyobb iskolai rendezvényeknek is. Mellette a mostani tornaterem sem szűnik meg teljesen. Szertornára és röplabdára az is alkalmas lesz a jövőben, de egy fix színpad kerül majd az egyik végére, hogy ezzel elejét vegyünk a további színpadépítéseknek. A tornateremhez négy új öltöző és egy új konditerem is tartozik majd.

Az iskolai szárny meghosszabbodik a Kossuth Lajos utca irányába és hat új tanteremmel, valamint szellősebb, világosabb folyosókkal és aulával bővül az iskola. Ennek köszönhetően a kollégiumból a két informatika- és a rajzterem is átkerül majd az iskolai épületbe, így minden óra egy épületben lesz.

A kollégiumi épület is meghosszabbodik, és ezzel az étkező fölötti szintek egy-egy nagyobb közösségi térrel bővülnek majd, ahová teakonyhákat is tervezünk. A mostani garázsok helyén egy új lépcsőház épül, és a kollégiumból elérhető lesz a tornaterem, valamint az iskolai szárny az udvar megkerülésével.

A tornaterem alatt egy 15 autó befogadására alkalmas teremgarázs kap helyet. Ezzel az autókat teljesen ki fogjuk zárni az iskolaudvarról, amit a diákok sportolás céljára tudnak majd birtokba venni. Kültéri kondipark, streetball- és lánbtenispálya, valamint teqball és pingpongasztalok és padok kapnak majd

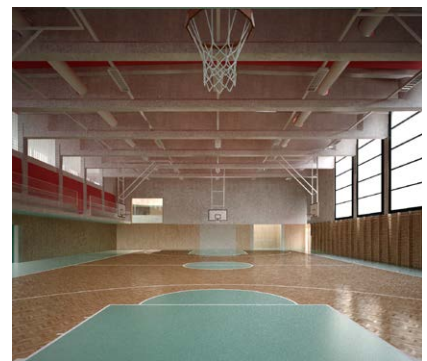
helyet. Az udvar az eszközök mellett továbbra is otthont tud majd adni a ballagásoknak.

A tornaterem tetejére egy csöndesebb pihenőparkot álmodtunk meg, ahol zöld környezetben lesznek kisebb csoportoknak vagy akár egy osztálynak is alkalmas helyszínek beszélgetésre, tanulásra, de akár grillezésre, piknikezésre is. A tetőterasz egyik sarkában egy kültéri, tanításra vagy kisebb előadásokra is alkalmas részt tervezünk.

Az iskola és a kollégium főbejárata is át fog kerülni a Kossuth Lajos utcába, ahol a porta mögött egy tágas aula és az iskolai büfé várja majd az intézménybe érkezőket.

Az új szárny megépülésével reményeink szerint nemcsak a sportolók fogják otthonosabban érezni magukat a falak között, hanem mindenki, aki a saját hálóján és az osztály stúdiótermén kívül szeretne egy csöndes zugot, egy kényelmes közösségi helyiséget találni magának a szabadidejében.

—————SZÁNHÓ GELLÉRT IGAZGATÓ

Fotó: Kicska Bálint

Nemcsak portás, hanem egy kicsit mindenki édesanyja

* Kender Tiborné Teréz

Egy kedves mosoly, sok szeretet és rengeteg empátia – Terike néni a portán bárki számíthat, akinek egy jó szóra van szüksége, legyen az diák, tanár vagy szerzetes.

Hogyan került a Frankába?

– 2001 márciusában kerültem ide, úgy, hogy már volt családom, egy fiam és egy lányom. A nagylányom akkor már cukorbeteg volt, ezért velem voltam otthon, de mindig kerestem egy olyan munkahelyet, ami mellett el tudtam őt látni. Vallásos vagyok, és akkor egy idős néni Dorogon a templomban említette, hogy a ferences gimnáziumban lenne takarítói állás. Még aznap délután bejöttem az iskolába, és tényleg, ahogy beléptem az ajtón, úgy éreztem, hogy hazaérkeztem. János atya és Árpád atya fogadtak. Mikor elmondtam, hogy van egy beteg gyerekem, még inkább támogattak. Volt, hogy nem tudtam jönni, de ha kellett, mindent csináltam: takarítottam, gyerekek közt voltam, helyettesítettem a portást. Azóta töretlenül itt vagyok.

Hogy telik egy nap a portán?

– Nyári időszakban 7.00-tól 15.00-ig, egyébként pedig 5.00-tól 21.00-ig dolgozunk két műszakban. Hárman vagyunk és van egy kisegítőnk is. Mindegyik nap más kihívást jelent. Mások a hétköznapi és más a hétvége. Más, amikor nincsenek itt a gyerekek.

Itt mindenkit ismerni kell. Tipikus eset, hogy a jó gyerek kér kikérőt a prefektustól, de egy másik, huncutabb megy ki a papírral. Ebből néha adódik probléma... Vissza tudjuk nézni a kamerák felvételeit, ilyenkor még jobban figyelni kell. Mire persze elballag egy diák, már nemcsak őt, de az egész rokonságát ismerjük: a nagymamát, az unokatestvért, a keresztszülőt. Nagyon jó látni őket, amikor visszajönnek, és bemutatják a menyasszonyukat, esetleg itt is esküsznek.

Van-e olyan sajátosság, amit csak Önök tudnak?

– Számos gyerek problémás családi háttérből jön, előttünk zajlik sok minden. Ha látjuk valakin, hogy bajban van, és nem tudjuk megbeszélni vele, akkor szólunk a prefektusnak, hogy mit vettünk észre.

Az állandóan itt lakók szokásait szerintem jobban ismerjük, mint saját maguk. Jön valaki a folyosón, és én már a járásából tudom, hogy például Vilmos atya az. Csapódik fent a klauzúra ajtaja, és mivel mindenki másképp csukja be az ajtót, tudom ki fog lejönni a lépcsőn.

Mi változott meg a portán a karantén bevezetése óta?

– Nagyon hiányoznak a gyerekek. Szó se róla, mindig örülök, amikor hazamennek, akkor egy napig nyugtom van, de utána rossz a nyüzsgés nélkül. Az a jó, amikor érzem, hogy figyelni kell rájuk, így tudhatom, hogy szükség van rám.

Ön kezeli az iskola hívásait, veszi át a leveleket és fogadja a csomagokat. Miféle csomagok érkeznek?

– A gyerekek általában már tudnak róla, ha küldeményük érkezik. Régen a porta ott volt, ahol most a gondnoki szoba van. Akkoriban nagyon sok csomag jött, kellett a hely. Ahol most vagyunk, az egykor a telefonfülke helye volt. A diákok sorban álltak az öt perces beszélgetésért, amikor elmondhatták az otthoniaknak, hogy mire van szükségük. Volt egyszer egy olyan napunk, amikor 47 darab hatalmas csomag érkezett. A postás, mikor behozta, nem győzött csodálkozni. Magyarázkodnunk kellett, hogy azért kapnak itt a gyerekek rendszeresen enni, de az otthoni, az mindig finomabb. A leveleket pedig osztályonként szortíroztuk, odaadtuk az atyáknak, ők pedig ebédnél felolvasták, ki mehet levélért vagy csomagért. Ebédnél mindenki várta, hogy kap-e

otthonról aznap valamit vagy sem. Azóta sok minden megváltozott. Most is jönnek csomagok, sokszor személyesen a szülők hozzák be, de már nincs olyan varázsa. Ezenkívül a gyerekek ma már sok mindent rendelnek külföldről is. Ami onnan jön és csörög-zörög, ketyeg, azt egy ideje itt előttünk kell felbontaniuk. Volt, hogy vízpipa jött és hasonlók...

☞ **Történtek Terike néniel vicces szituációk?**

– Amikor idekerültem, sokszor eltévedtem ebben a nagy épületben. Felmentem egy lépcsőn és már el voltam veszve, sokszor nem tudtam, hogy hol vagyok, a gyerekek meg eleinte bevitték a sűrűbe, és jót nevettek rajtam. Egyszer ugyanígy bolyongtam, mikor Árpád atya jött szembe a folyosón. Köszöntem neki illedelmesen, majd két perc sem telt bele, és megint jött szembe. Mondom, biztosan elfelejtett valamit, de pár perc és megint jött, most már habitusban. Nem értettem, mert előtte pont a másik irányból jött, ennyi idő alatt pedig nem is öltözhetett át. Gondoltam, hogy itt valami nem stimmel. Mikor erről a furcsa esetről a többieknek beszámoltam, nagy nevetés közepette felvilágosítottak, hogy, igen, Árpád atyának van egy ikertestvére, akivel nagyon hasonlóak, de ő nem szerzetes.

Ugyanígy jártam Rajmund atyával. Nem tudtam, hogy neki is van ikertestvére. Rajmund atya sokszor volt itt nálam a portán. Aznap is így volt, viccelődtünk, és még fel sem érhetett a szobájába, amikor csörgött a telefon. Kintől jött a hívás, de rögtön megismertem a hangját, azt kérte, hogy kapcsoljam Rajmund atyát. Mondtam neki, hogy ne szórakozzon velem, minek kapcsoljam magát, amikor még az imént itt beszélgettünk. Szó, szót követetett, én már elvesztettem a fonalat, mikor egyszer csak a Rajmund atyának vélt hang bemutatkozott: Bonaventura vagyok, Rajmund atya ikertestvére. Sűrű elnézéskézés közepette kapcsoltam aztán a testvérét. Az ilyeneket nem lehet kivédeni...

☞ **Próbáltak-e a fiúk bármi furcsa dolgot becsempészni? Tud-e valami különösen nagy sziványságról?**

– Egyik diákunk kistrókat kapott öregdiák édesapjától ballagásra. Ünneplés, kaotikus állapotok, virág, csomagok, kalitka letakarva stb. Édesapa erdész volt, a róka pedig meglepetés. Bálint atya szerintem még tudott is róla, így hát engem küldött ébreszteni a hálóba. Én

meg mit sem sejtve mentem reggel, és éreztem valami rettenetes szagot, aztán még napközben is. „Terike néni, ide nem kell bejönni takarítani, rumli van” – mondták, de csak bementem. „Balázs kám, mi ez?” – kérdeztem. Ő pedig megfordult, és ott pihent a nyakán az a picike kistróka. Tajtékoztam, a gyerekek pedig megint jót mulattak, sőt még János atya is szóvá tette a folyosón délelőtt, hogy „Terike, maga nem szereti az állatokat!” Mondtam én, hogy szeretem, de itt most eggyel több volt...

☞ **Mi a protokoll, ha fontos vendég érkezik? Mindenre fel lehet készülni?**

– Egyszer Erdő Péter bíboros úr járt nálunk – akkor mindenki vigyázban állt. Tudtuk, hogy vacsora után itt fog előttünk kimenni. A kísérete szólt, hogy előre ki kell nyitni a kaput, de mivel hideg volt, süvített kint a szél, csak a belső ajtót nyitottam ki, a külsőt nem. Mindig előfordulnak kiszámíthatatlan apróságok, a külső kapu egyik szárnya tolózárral van lent rögzítve, a retesz meg be volt ragadva...

☞ **Mit szeret a munkájában?**

– Mindent. Beszélgetni az emberekkel, mindenkit meghallgatni. Az itteni gyerekeknek is pont azt mondom, mint a sajátjaimnak, hogy ha bármi gondjuk van, rossz fát tettek a tűzre, inkább mondják el. Meghallgatom őket, és ha nem tudjuk együtt megoldani, átbeszéljük a prefektussal, mert nekem néha szívesebben megnyílnak, ha baj van. Van, aki szerelmi ügyekben kér tanácsot, nincs itt az anyukájuk, nehéz nekik. Ne felejtjük el, hogy mi is voltunk gyerekek!

☞ **Van, ami bosszantja?**

– Bosszant, amikor valakihez nem jut el az információ, aminek pedig egyenes útja lenne. Amikor elmondom valakinek, hogy mi a megoldandó probléma, de azt elengedi a füle mellett. Amikor nincs közöttünk összhang, és falakba ütközöm. Hála Istennek ilyen csak ritkán van.

☞ **Milyen a kapcsolata a diákokkal?**

– Volt olyan diákunk például, akinek kicsi korában meghalt az édesanyja. Szegény családból jött, és amikor megtudtam, mikor van a születésnapja, sütöttem neki tortát. Előfordult olyan eset is, hogy nem volt a diáknak fehér inge, szereztünk neki. De felvarrjuk a gombokat, vagy hazautazáskor, ha valakinek elfogyott a pénze, nem kérdezzük, mire költötte, adunk buszjegyre – mindent megoldunk, és ezt meg is hálálják.

Amikor idekerülnek a hetedikesek vagy a kilencedikesek, a prefektusok körbevezetik őket az épületben, és ahogy ideérnek, akkor külön felhívják a figyelmüket arra, hogy a portásokkal jóban kell lenni, mert sok múlik rajtunk. Ilyenkor én is bemutatkozom, és elmondom, hogy ide bármikor, bármivel jöhetnek. A kicsiknél hamar eltörik a mécses, hiányzik az anyukájuk. Itt csak férfiak vannak és a fiúk általában anyásak. A nagyok is mondják a kisebbeknek, hogy ha ez a bajod, menj le a portára – és ez nekünk is jólesik.

Mindenkit meghallgatok, mindenkit komolyan veszek. Kívülállóként nagyobb bizalommal fordulnak hozzám. Szívmelengető, amikor egy napon azt mondják: „Terike néni, készüljön, mert megyünk szerenádozni”. Vagy ha éhesek, hát odaadom nekik az enivalóm felét. Cserébe bármire meg lehet őket kérni. „Terike néni csak szóljon, mit segítsünk!” – jönnek, és cipelik a csomagokat, ha arra van szükség. Tehát a maguk módján ők is visszaadnak valamit...

Ezt a munkát csak úgy lehet csinálni, ha mindent bizalmasan kezelünk. Van, amit a gyerekeken is mi veszünk észre először. Nagyon ellene vagyok az alkoholnak és a cigarettának, és a gyerekek tudják, hogy én ezeknek a szagát már mérföldekről megérezem. Ilyenkor nagy ívben kerülnek a portát, nem akarnak megállni és beszélgetni, mint máskor – azonnal tudom, mi a helyzet. De volt olyan is, hogy egy gyerek az én rábeszélésemre húsvét előtt, nagyböjtben leszokott a dohányzásról. Azóta már harmincon felül van. Bármikor visszajön osztálytalálkozóra, a többiek előtt mindig büszkén mondogatja, hogy azóta se gyújtott rá.

Olyan is volt, hogy Vilmos atya lecsót főzött, remek illat terjengett a folyosón. Természetesen a diákok is megkívánták. Hiába van fönt, a kollégiumi szinten néhány helyen konyha, maguknak nem készítenék el. Inkább összedobták a pénzt, lehozták az alapanyagokat, és megkértek, hogy főzzem meg nekik. Másnap a férjemmel hoztuk be a nagy fazék lecsót, ők pedig nagyon boldogok voltak.

A szeretetet mindig visszakapja az ember. Amikor egy gyerek kiönti a szívét, óhatatlanul elérzékenyülök. Volt egyszer egy fiú, akinek meghalt az édesanyja, és csak az édesapja tudta elkísérni a ballagásra. Nekem adta az anyák napján szokásos sárga rózsát – na, akkor nagyon sírtam a boldogságtól.

SOMFAI MELINDA

„És akinek szép a lelkében az ének,
az hallja a mások énekét is szépnak.”
(Babits Mihály)

Az iskolai énekkar szereplései a 2019-2020-as tanévben

Közös liturgiák a templomban, vasárnapi és ünnepi diákmisék, iskolai programok, rendezvények városunkban vagy az ország távoli pontjain, ahol mi képviseltük intézményünket. Egyházi és világi méltóságok, emberek ezrei, akik a ferences fiúk éneke által hallottak jót a Frankáról, értékeinkről, a ferences lelkiségről, a ferences nevelésről...

Köszönöm minden énekkarosnak, aki kitartó volt és megbízhatóan végezte munkáját! Köszönöm mindenkinek, aki akár csak néhány kedves szóval biztatta e nagyszerű, felemelő, de gyakran fárasztó és áldozatot kívánó, iskolánk jó hírét életető közös tevékenységre a kórus tagjait! Adj a Isten, hogy minél több felnőtt és diák megértse, hogy az énekkari tevékenység olyan munka, ahol mindig mindenkire szükség van a próbákon.

Mindenki egy-egy fontos láncszem. Segítsük egymást vállalásaink teljesítésében! Minden biztatásért hálás vagyok, magam és szeretett iskolánk nevében is! Adj, Urunk, kitartást és szorgalmat fraidnak, nevelőiknek pedig adj bőséges józanságot és segítő figyelmet!

A következőkben az iskola énekegyüttesének és énekkarának szerepléseit sorolom fel, könnyen meglehet, hogy a teljesség igénye nélkül.

2019. 09. 01. Veni sancte, 09. 10. Esztergom, kiállításmegnyitó a Kákonyi Asztrik Kortárs Galériában, 09. 17. Stigmatizáció ünnepe, 10. 04. Szent Ferenc atyánk ünnepe, délelőtti szentmise, este Tranzitus, mindkettő vendégművészek közreműködésével, 10. 06. Kisoroszi, ünnepi szentmise és koncert, 10. 07. Iskolai ünnepség az aradi vértanúk tiszteletére, 10. 08. Magyarok Nagyszonyának ünnepe, iskolai szentmise, 10. 20. Pilisszentkereszt, pálos ünnep, püspöki szentmise és egyházzenei áhítat rangos egyházi és világi vezetők meghívásával, 11. 16. Bemutató-koncert az iskolai nyílt napon, 11. 27. Esztergom, kiállításmegnyitó a Kákonyi Asztrik Kortárs Galériában, 12. 08. Budapest, Ferenciek tere, öregdiákok karácsonya, 12. 12. Budapest, koncert az országos Kolpingkarácsonyon, 12. 14. Bemutató-koncert az iskolai nyílt napon, 12. 15. Dejtár, adventi koncert, 12. 18. Esztergom, adventi műsor a ferences szociális otthonban, 12. 19. Esztergom, jótékonyági koncert a város rászoruló családjainak megsegítésére, 12. 19. Iskolai karácsonyi ünnepség, 2020. 01. 06. Iskolai szentmise Vízkereszt ünnepén, 02. 16. Nagymaros, szentmise és egyházzenei áhítat. A további szereplések a koronavírus-járvány miatt elmaradtak.

A legnagyobb részt vállalták az énekkar munkájában: Dobondi-Reisz Mendel, Céczy Fábián, Hammer Vencel, Hudák Gergő László 11/A, Fintor Cellért László, Szalai-Benedek Bálint, Kapitány András Zsolt 11/B, Tóbiás Levente János 10/A, Bóna Boldizsár, Milbich Mihály, Ujházy Zalán Andor 10/B, Barna Péter, Fintor Lőrinc Tamás, Gyozsán Lóránt János, Hammer Ignác, Steindl Ábel 9/A, Alpek Péter, Szekeres Ambrus Hunor, Vass Mátyás László, Wehner Ágoston 9/B, Kaszper Sebestyén Ádám, Hammer Ignác, Vágner Balázs Domonkos 8/A, Hammer Frigyes, Molnár Balázs, Fekete Ákos Attila, Szabó Zalán Péter 7/A.

Köszönöm a vasárnapi és hétköznapi orgonálásokat Szalai-Benedek Bálint 11/B, Dobondi-Reisz Mendel 11/A és Tóbiás Levente János 10/A osztályos tanulóknak!

Többször előfordult, hogy egy-egy közös szentmisével egy időben kellett házon kívül képviselnünk vagy képviselnem intézményünket. Ilyenkor Kapisztrán atya és Jeromos testvér vezették a zenei szolgálatot. Hálásan köszönöm segítségüket!

PÁLMAI ÁRPÁD

ÉNEK-ZENE TANÁR, KARNACY

Eljöhet a pillanat, hogy döntened kell!

* Egy rövidítés korszerű feloldása

Most van itt a nagy pillanat, hogy megkapaszkodjunk, hogy érvényesüljünk, mert a világ állandóan változik. Mert talpon kell maradni, bizonytalan, hogy hány járványhullám lesz még, bírja-e a család, a vezetés, a hitelek... Valakik nagyot veszítenek, nehogy én legyek az egyik! Ha én feljebb jutok, valaki lejjebb, énalám kerül, de hát mit teszünk? Én tehetek róla? Sajnálom, ilyen az élet, élni kell! Egy, a szó igazi értelmében lázadó kamasz erre azt mondaná: Ez nekem nem kell!

Az idézett gondolatmenet – bár ismerős, mert a mi egyik alapvető társadalmi dilemmánkról is szól – a 12-13. században élt assisi polgárokat talán a legátfogóbb módon foglalkoztató kérdés volt. A szó igazi értelmében lázadó kamasz pedig nem te vagy – vagy már igen? – és nem is én, hanem Szent Ferenc.

1198 – egy olyan városi felkelésnek az évszáma, melynek során az elégedetlen lakosság elűzte Assisi városának vezetőit.

Akinek van valamirevaló esze, az körbenéz, és a gyors érvényesülés millió fogását lesheti el a feltörekvőktől! Felcsillan a remény, hogy nemcsak a családi, társadalmi adottságok, a megszerzett végzettség számít, nem is csak az egyházi pályán keresztül lehet egyre nagyobb pénzügyi befolyásra, hatalomra szert tenni. Szinte bárkiből bármi lehet, ha valaki a maga javára tudja fordítani a történelem változó széljárását: a kicsiből nagy, az úrból börtöntöltelék, az elnyomottból pedig vezető. Belőlem is, Belőled is!

Még mindig nem (csak) 2020-ról van szó. A 12. századi Assisiben a *maiores* (nagyobbak) a társadalom gazdag, előkelő rétegének, a *minores* (kisebkek) pedig a szolgák, a szegények, a történelem aktuális veszteseseinek az összefoglaló neve volt. A vesztest pedig a legelterjedtebb világnyelven ma már a legtöbb nép „lúzer”-nek szokta nevezni. Egy fiatalember – akinek az apja ennek a történelmi vitorlástúrának az egyik profija volt – körülnéz, és azt mondja: Ez nekem nem kell!

Mert elég közelről láttam, ahogy a *maiorok* remegnek, hogy *maiorok* maradhassanak. Láttam, hogy a *minorok* pedig ölni tudnak azért, hogy belőlük is maior lehessen. És láttam a saját apámat, ahogy egyre nagyobb lett, és én döntöttem: én *minor* akarok lenni! Ha ez a nagyság a világ szemében, amiért ez az emberhez nem méltó harc megy, akkor én csak azért is a *minorok*hoz fogok tartozni! Én kisebb testvér leszek!

Szent Ferenc alázata nem egy festett szobor jámborsága, hanem egy nagyon konkrét, alakuló, a miénkhez hasonlóan bizonytalan társadalmi körülmények között bemutatott „salto mortale”, amelynek védőhálója a halálon túl feszül.

Amikor tehát legközelebb az OFM (Ordo Fratrum Minorum – Kisebb Testvérek Rendje) rövidítést meglátod, gondoldj arra, hogy valaki – és nem akárki, hanem a történelem egyik „nagy esélyese”, egy pénzes fiatalember, egy lovag! – egy ponton, amikor észrevette, hogy számára két út van, tudatosan döntött amellett, hogy inkább a történelem vesztese legyen, minthogy mások rovására tolakodjon.

Azt is vedd észre, hogy Szent Ferenc döntése mögött hatalmas, szinte már zavaró, vérbeli nagyravágyás van! „Ferenc, miért hagyod el az urat a szolgálért?” Miért a császár lovagja akarsz lenni, miért nem az enyém? Vágyjál már egy kicsit nagyobbra! – sugallja neki az Úr. És Ferencnek van egy sajátos önérzete is: „Én a nagy Király hírnöke vagyok!” – és az örök élet távlatában erről akkor is meg van győződve, miután ezért a kijelentéséért megverték.

Lelkiismeretünk – függetlenül attól, hogy hívők vagyunk-e vagy sem – világosan afelé húzna, hogy ne szennyezzük be magunkat az érdekek mocskos kiszorítósdiájával. A történelem viszont nem, csakis az evangéliumba, az Úr Jézus szavaiba vetett hit adhatja meg ehhez a visszaigazolást és ígérheti meg a *kárpótlást* is: százannyit fogsz kapni, mint amit királyi méltósággal hagytál magadtól elragadni!

Mert eljöhet az a pillanat – akár többször is –, amikor döntened kell. Mert csak úgy győzhetnél, hogy azzal azt is beismernéd, hogy az evangéliumból, az igazi értékekből szerinted valójában semmi sem számít, semmi nem ér semmit. Mert szíved mélyén csak ez a világ van. Sőt, még az sem egészen, mert a jobbik éned, a belső hangod, az, hogy másokat áldozatok árán is szeretni vágynál, az is mind semmivé lesz.

CYURÁCS-NÉMETH LÁSZLÓ

Becsületbeli dolognak tartsátok, hogy csendes életet folytassatok, saját dolgaitoknak utána lássatok, és tulajdon kezeitekkel munkálkodjatok, amint rendeltük nektek!

Pál apostol (1Tessz 4,11)

* Dr. Gaál Csaba (1960/H)

Életem első, igazi sorsfordító eseményének az esztergomi ferences gimnáziumba kerülésem tartom. A döntés szüleimtől származott, édesapám annyi mindent mesélt az egri cisztercielnél eltöltött nyolc év élményeiből, ami kedvcsinálónak is beillt. Úgy gondolta, itt kapom meg azt az értékrendet, amit ő is átélt és útravalóul kapott.

Gimnáziumi éveinkből ízelítőként csak egy-két eseményre szorítkoznék. Büszke voltam arra, hogy az első év végén a negyedikesek búcsúztatására írt dolgozatok közül Antal atya az én szívhez szóló igyekezetemet jutalmazta két ötessel, és ezzel bocsátották útjukra a végzősöket. Lukács tanár úr akaratára szerint egyik magyar dolgozatunk címe ez volt: kedvenc regényalakom. Én Jókai Aranyemberének Noémijét választottam, róla áradoztam, amire hármas osztályzatot könyvelhettem el, holott ez volt az egyetlen munkám, amit szívvel-lélekkel írtam. Az indoklás szerint nem lett volna szabad az aranyemberrel vadházasságban élő Noémi alakját így felmagasztalnom! Tőle tanultam viszont, hogy örömet nem okozni, hanem szerezni lehet, szomorúságot azonban csak okozni. Utólag derűsen emlékezem a hajnali csuklógyakorlatokra, vagy amikor a délben asztalon hagyott salátafőzeléket kaptuk vacsorára is, amit végül farkasétvágygal bekebeleztünk. Felnőtté válásunkként éltük át tudatos szabályszegésünket, amikor hébe-hóba eljártunk a szentgyörgymezői kiskocsmába csokoládé flipet inni, vagy amikor a Duna-parton ízlelgettük a pezsgőt.

Érettségi után nem vettek fel az orvosi egyetemre, így a sztálinvárosi *Dunai Vasműben* dolgoztam, majd 1961-ben – menekülve a katonaság elől – a *Mezőgazdasági Főiskola* hallgatójaként Szarvason töltöttem újabb egy évet. Harmadszori próbálkozásra kerültem a *Szegedi Orvostudományi Egyetemre*, ahol 1968-ban végeztem summa cum laude. Ezt követően az akkor még nagyhírű szombathelyi *Markusovszky Kórházban* helyezkedtem el. Fiatal sebészként tele voltam lelkesedéssel, a szakvizsgáig négy közleményem jelent meg. Szakorvosi vizsgám letétele után főnököm tanulmányútra küldött Angliába, mert szívsebészeti központot készültünk beindítani. Így történt, hogy 1974-75-ben ösztöndíjasként a *Leeds Thoracic Surgical Centerben* dolgoztam. A mai orvosnemzedék el sem tudja képzelni, mit jelentett az akkori időben egy ilyen tanulmányutat elnyerni, de azt sem, hogy egy éven át nem láthattam öt éves kisfiamat, mert családom nem jöhetett utánam! Visszatérésem után a sebészeti osztály élén vezetőváltásra került sor. Moszkovita és – finoman szólva – jellemgyenge pártember lett a főnököm, akivel képtelen voltam kijönni, és aki megengedhetlen

etikai vétségeket követett el. Előjáróm „ideiglenesen” rendelőintézeti orvosnak osztott be (a szovjetek is ilyen jogcímen voltak itt 45 évig!). Miután a tervezett szívsebészet dugába dőlt, hogy hasznosítsam a tanulmányokat, nyelvelcsősebészeti profil kialakítására törekedtem, ezért kétszer egy hónapig a szegedi Petri-klinikán hospitáltam, de szakmai kilátásaim egyre szűkültek. 37 éves voltam és a sebészetet túlságosan szerettem ahhoz, hogy végleg feladjam. Megszületett az elhatározás és feleségem, kisfiam, valamint egy kézitáska kíséretében Jugoszlávián és Ausztrián át Németországba távoztunk, immáron több mint negyven éve. Itt azonnal állást kaptam, amihez angliai ajánlólevelem nagy segítségemre volt, ugyanis a tübingeni egyetem vizsga nélkül nosztrifikálta szakorvosi bizonyítványomat. Egy év múlva megkaptam főorvosi kinevezésemet az ehingeni kórház sebészeti osztályára, ahol a műtétek széles palettáját műveltük. Az 1980-as évek közepén én vezettem be a kórházban az ízületiükrözéses (arthroscopos) beavatkozásokat, majd svájci továbbképzés után a rutinszerű egysoros bélvarratokat. Kórházi pályafutásom után az általam alapított egy napos sebészeti intézményben működtem, ami nagy kihívásnak számított és teljesen új szemléletet igényelt.

Az életben mindenkinek a maga helyén kell a dolgát úgy végeznie, hogy az a közösséget (beteg embert) és egyben az egyéni boldogulást segítse. A világ akkor működik kiegyensúlyozottan, ha ki-ki annak a közösségnek ad vissza, amelytől sokat kapott. Minthogy Németországban dolgoztam, itthon csak írásaimmal tudtam a közjót szolgálni. Sajnos ma Magyarországon sokan irigységből (?), szakmai féltékenységből (?), önteltségből (?) zokon vesznek, ha egy „kívülálló” pusztán jószándékból, segíteni akarással és önzetlenül igyekszik jobbitani. (Valóban ritka az ilyen széllébelelt bolond!) Pedig kívülről sok minden tárgyilagosabban, élesebben látszik. „*Aki bennük él, nem látja a dolgokat*” – írta Ferdinándy György külföldre szakadt magyar író. Előnyöm viszont, hogy helyzetemnél fogva itthon függetleníthetem magam személyektől, intézményektől. Azt írok, mondok, amit helyesnek tartok. Távoltságot tarthatok, európai szemléletet, tapasztalatot viszek írásaimba. Szókimondásomért, nézeteimért nem kevesek

ellenségesen viszonyulnak hozzám. Ez nem lep meg, ha Karl Schein német kollega mondására gondolok: „*Senki sem vagy a sebészetben, ha nincs legalább annyi ellenséged, mint barátod*”.

Egyik legjelentősebb kötetem, a *Sebészet*, mind a négy hazai egyetemen tankönyv, de ebből szakvizsgáznak a fiatal sebészek is. (Most készül a 11. kiadás.) Az eddig megjelent tíz könyvből hat szakkönyv, a többi a nem orvosoknak is hasznos olvasmány. Külföldön élve sokkal jobban becsülnék anyanyelvünket és érzékenyebbek vagyunk a nyelvromlásra: ez indított most készülő kötetem megírására (*Rendhagyó nyelvi gondolatok kitérőkkel*). Hasonló okokból örültem, amikor felkértek a Semmelweis Egyetemen a *Magyar orvosi nyelv* c. szemeszter előadói sorába.

Feladatomban tartom, tartom, hogy ne csak a szakmámat, de a magyar kultúrát is ápoljam és terjesszem az ország javára. Ez a magyarázata közéleti szereplésemnek. (1) Esztergom és Echingen testvérvárosi kapcsolatát elnökségi tagként támogatom. (2) 2010-ben megalakítottunk egy valóban egyedülálló intézményt, egy könyvtárat *Magyar irodalom német nyelven* néven, melynek elnöki tisztét töltöttem be. (3) 1996-ban a *Magyar Sebész Társaság* tiszteletbeli tagjává választottak, mely munkásságom elismeréseként értékelhető. (4) 2008-ban tettem eleget a magyar alapítású és Európa legrégebbi (1326) nem egyházi lovagrendje, a *Szent György Lovagrend* felkérésének, amikor tagjai közé választottak.

Nyugdíjasként egészségpolitikával foglalkozom. 2002-ben német példa alapján közreműködésemmel elkészült az itthoni ambuláns és sebészeti ellátás minisztériumi szakmai feltételeinek kidolgozása. A hivatáspolitikában szakfolyóiratunkban, orvosi nyelvi lapunkban, valamint kamarai közleményeimmel vagyok rendszeresen jelen.

Visszapillantva az eltöltött gimnáziumi évekre, összegezve és hangsúlyozva mondhatom, csak utólag, érett fejjel tudatosult, mekkora kincsben részesültünk. Szilárd erkölcsi alapot, felelősségtudatot hoztunk magunkkal. Minden ifjúkori berzenkedésem, lázadozásaim ellenére életre szóló erkölcsi-szellemi tartást kaptam, és amikor korunkban hiánycikk, *példaképeket*. A féltés (1956), a szeretet, az odaadás számunkra

olyan „kicsiségekben” nyilvánult meg, mint hogy este bekopogtathattam pl. Jeromos atyához, hogy segítségemre legyen. Életre szóló, meghatározó élményem volt az utolsó évben a művészettörténeti tantárgy, aminek hatása máig elkísér.

Csendben, ki nem mondva *hazaszere-tetre neveltek* bennünket. Talán ez is bennem volt, amikor elhagyni kényszerültem az országot. Németországban a kollégák többször csodálkozva kérdezték: „*Miért nem az Egyesült Államokba mentetek?*” Ilyenkor Márai jutott eszembe. Amikor elhatározta, hogy elhagyja az országot, egyik barátja ezt mondta csendesen: „*De ne menj messze, maradj Európában!*” Magam is így gondolkodtam. Kodály után írom: „*Európaiak között magyar, magyarok között európai próbálok lenni.*” (Jövőképünk a Tanpai Rinpocsétól, a nepáli Fehér Király kolostor vezető lámájától 2007-ben: „*Önök, magyarok elképzelni sem tudják, milyen büszkék lehetnek nemzetükre, magyarságukra. Mi biztosan tudjuk, hogy a világ szellemi, lelki és spirituális megújíthatósága az Önök országából fog elindulni.*”)

Követem azt a szellemiséget, ami négy év alatt rám nyomta bélyegét. *Konzervatív vagyok*: ragaszkodom az átöröklött szellemi kincsekhez. *Hívó vagyok*. Neves írónk, Hamvas Béla mondta az ateisták hitvallásáról: „*Lélek nincs, az ember állat, a halál megsemmisülés.*” A liberális nézet szerint nem vagyok hibátlan, hiszen fehér, férfi és heteroszexuális vagyok. Mindezen túl katolikusként kétkedve észlelem az egyház elvilágiasodását, ami nem az erősödést, hanem a hanyatlást hozta.

Terveim? Nyugdíjasságom nem azt jelenti, hogy nincs gondom az időre, hanem azt, hogy az idő az én gondomra van bízva. Továbbra is a kíváncsiság okozta örök elégedetlenség hajt. Harcias alkat vagyok, nehezen tűröm a nemtörődömséget, a (szellemi) lustaságot, a műveletlenséget, legkevésbé azonban az emberi butaságot. Schopenhauer mondása: „*nehéz a tétlenségben nyugalmat találni*”. Mert amint lankadni kezdesz, kezdesz romlani (Kempis Tamás). Amint elvégeztem egy munkát, azonnal találok más feladatot, ami serkent. (Milyen igaza volt Karinthy Frigyesnek, amikor ezt írta: „*Ma azt csináltam egész nap, hogy nem dolgoztam. Nagyobb fáradtságomba került, mint ha dolgoztam volna.*”) Dolgozom hát, amíg eszemből és erőmből telik.

Rendhagyó emlékezés

* In memoriam Katona István

Halála pillanatáig levelezésben álltunk Katona István tanár úrral. Bár nyugdíjba vonult, mindvégig megmaradt a Franka vonzásában. Leghűségesebben úgy gondolhatunk rá, ha az ő mondatait olvassuk vissza. A rá való emlékezésben ezekből a leveleiből idézek:

- Jólleső érzéssel látom, tapasztalom, hogy a fiúk szeretnek órára jönni – igazából mindegy, hogy milyen tantárgyból. A legutóbb arra kaptam a rendkívüli megbízást, hogy rajzórán lássam vendégül a 8/A osztály második felét. Az elektronikus naplóban a „Felügyelet” megnevezést olvasva hirtelen azt találtam ki, hogy a mozgások ábrázolása témát tudnám számukra erősíteni, elmélyíteni, mégpedig a *Szuperemberek* című film bemutatásával... A fiúk nehezen vették tudomásul, hogy a „kizenélés” (kicsöngetés – *A szerk.*) után menniük kell a következő órára.

- Jó darabig Vilmos atyát láttam el fizikafeladatokkal. Azt adta nekem tanácsként a hetedikesekre utalva, hogy *„ezeket a kis »hülyéket« el kell látni ilyen feladatokkal, hogy megragadja őket a fizika*”. Ma már alig van olyan óránk, ahol ilyen jellegű feladat ne szerepelne.

- Már óráközi szünetekben benn vagyok a teremben, s a szünetekben elindítom a vetítést. A fiúk tudják jól, hogy még szünet van, bejönnek, leülnek, de vannak még olyanok, akik elkéredzkednek WC-re. Mondom nekik olyankor, hogy csak bátran, lehet menni, hiszen még nem zenéltünk be, addig meg szünet van. Nekem így még felügyelni, rendet tartani is egyszerűbb. Többszülő elmondta a szülői látogatáskor, hogy az ő fia nagyon örül ezeknek a vetítéseknek. Mátyás király történetei nagyon népszerűek.

- Mihelyt megérkeztünk az erdei iskolába, azonnal mentünk a fiúk szabadtéri miséjére. A kőbányánál egy

hatalmas lapos kődarab körül helyezkedtek el, s ott olt a szabadtéri mise. Onnan nem mentünk messzire, néhány percnyi sétával jutottunk el a sziklamászás-bemutató helyszínére. Milán atya segítője Barnabás testvér volt. Mihelyt rögzítették a szikla tetejéhez közel a kötelet, máris ki lehetett próbálni. Volt olyan érdeklődő is, aki nem csupán egyszer járt ügyesen a kötélén. Nem is gondoltam, hogy a leereszkedés a nehezebb „művelet”. Arra hivatkozva, hogy nem sziklamászásra készültem – nem vállalkoztam ilyenre. Mondtam is az érdeklődőknek, hogy én messziről jobban át tudom tekinteni a történeteket, s egyébként is mint edző – meszebberről jobban látom a folyamatot.

- Az iskolában ilyentájt szokásos történések közül a végzősök szalagavatóját emelem ki. A nagyfiúk nagyon ragaszkodók. Érdeklődtek a napirendem iránt, s hogy mennyi időt fordítok a tesztek, a dolgozatok javítására. Meglepődtek, amikor elmondtam, hogy a tömegközlekedés pontosságától függően érkezem be reggelente, de mindig negyed nyolc és fel nyolc között már itt vagyok. Csodálkoztak azon, hogy van az, hogy soha nem késtem el, mindig időben kezdtem az órát. Kérdezték azt is, hogy melyikükről milyen kép maradt meg bennem. Elgondolkodtam a válaszon, majd mondtam nekik, hogy egy idézettel tudok válaszolni: *„Csak a szépre emlékezem”*.

Köszönjük, Tanár Úr! Fogadjon be Téged az Örök Szépség mennyei országába!

_____ P. TOKÁR JÁNOS OFM

In memoriam Párditka János

*Elgondolkodtató, miért kell megvárnunk
azt, hogy kiderüljön, micsoda értékeket
és isteni ajándékokat hordozott életében az,
aki eltávozott közülünk...*

Az 1962-es reálban végzett Párditka János filigrán, törekény alkatú fiúgyerekként járt közöttünk. Nem gondoltuk volna, hogy ez az apró gyermek, akinek kiváló értelmi képességei ugyan nyilvánvalóvá váltak gimnáziumi évek során, miközben elvégzi a műszaki egyetemet és a statikus építőmérnöki diplomát megszerzi, robusztus, férfias jelenséggé emberesedik, és nemcsak elméletben, hanem a gyakorlatban, fizikailag is képes lesz szakmáját a legmagasabb szinten művelni. (Kezdetben, szűkebb hazájában, Nógrád megyében tevékenykedett, majd Budapestre került. Sok szép feladatot kapott. Például dolgozott a győri Frigyes-laktanya, majd a pécsi Zsolnay-negyed felújításán.) Munkája során alkalma volt saját családjá, majd gyermekei számára is hajlékot építeni. Egyik leánya a Bayreuthi Ünnepi Játékok Wagner-fesztiváljának rendezőjeként őt kérte meg a színpadi díszletek elkészítésével.

Azonban minden építésznek álma és vágyott feladata Isten dicsőségére Isten házá, templomot építeni. Nemcsak vágyott rá, hanem meg is valósította álmait, rendkívül nehéz, külső körülmények ellenére. Hadad községnek (Partium) református temploma földcsuszamlás miatt veszélyes állapotba került, János rendbetette. 2004 és 2007 között a budavári Mátyás-templom felújításán dolgozott, 1996-tól 2006-ig pedig Tanzániában székesegyházat épített. A tervezésben is részt vett, de a tényleges munkálatokat is ő vezette. Olyan feketéket tanított meg betonozni, vasbetont szerelni, egyéb építési munkálatokat végezni, akik még életükben nem fogtak lapátot a kezükbe. El lehet képzelni, hogy mi folyt ott, hiszen pl. daru vagy felvonó híján a lelkes feketék

csatárláncot alkotva adogatták föl vödörrel a betont a székesegyház tetejére. (A munkálatokban segítségére volt Harangozó Vilmos plébános, diáktársunk (1963), aki már két templom megépítésével idehaza gyakorlatot szerzett, csapatával nyaranta odaköltözött, és segítette az építkezést.) A székesegyház felszentelése valóságos népünnepély volt. János szuahéli nyelvű beszédben adta át a főpásztornak az új templom kulcsait.

(Közben nem hiányoztak az itthoni megbízatásai sem. A Mariánus Ferences Rendtartomány visszakapott házainak helyreállításában is részt vállalt.)

Életének utolsó éveiben – mintegy hálaadésként az Istentől kapott nagyszerű ajándékokért – Bercsényi Pál diáktársunkkal (1962) zarándoklatra mentek Santiagóba (Szent Jakab útja, El Camino). Két alkalommal tették meg gyalogosan az utat, először a „francia” (850 km), majd a „portugál” (650 km) útvonalon. Fizikailag megfáradtan, de lelkiekben meggazdagodva tértek haza és számoltak be élményeikről.

Nem sokkal ezután Jánost utólérte a végzetes betegség, amelynek terheit emelkedett lélekkel, nagy türelemmel viselte. A szentségeket kérve, tudatosan felkészült a halálra.

Párditka János diáktársunk, sokunk jó barátja befejezte földi zarándokútját. Hiszem, hogy hazaérkezett Urához!

P. REISZ PÁL OFM

A Franka-burger titka

A Franka-burger sokkal több két fél zsömlénél és egy húspogácsánál. Legenda. Tény, hogy egy jó hamburgernek nehéz ellenállni. A Franka-burger titka, hogy nincs titka...

Fotó: Kicska Bálint

A hamburger eredete máig vitatott. A szendvics „feltalálása” a XVIII. századhoz és Earl of Sandwich nevéhez köthető. A megfelezzet zsemlebe csúsztatott húspogácsa viszont a XIX. század Amerikájában is nagy újdonságnak számított. Annyi biztos csak, hogy elnevezése a német Hamburg város nevéből ered és nincs köze az angol „ham” (sonka) szóhoz. Az eredeti receptet nagy valószínűséggel észak-német bevándorlók vitték Amerikába valamikor a XIX. század közepén. A többi mítosz. Az első hamburgerezők az 1930-as években jelentek meg Texasban, majd Kaliforniában 1948-ban Maurice és Richard McDonald is megnyitották éttermüket, aztán jött az első Burger King és a világhírnév.

A hamburger alapvetően egészséges is lehet. A zsömlé készülhet tönköly vagy teljes kiőrlésű alapanyagokból, a húspogácsa alapját vásárolhatjuk a hentesnél. A paradicsomot,

a hagymát és a salátát a legtöbb gyerek csak a hamburgerben hajlandó megenni.

„Próbálunk megfelelni a gyerekek elvárásainak. Franka-burger már akkor is volt, amikor én idekerültem” – mondja Zsitnyánszki Tamás, iskolánk szakácsa. „Egy-egy vacsorakor közel 600 darab hamburger készül. A félig kész, jó minőségű húspogácsát megpirítjuk grill-lapon. A félbevágott szezámos zsömlé elő van készítve. Mindenkinek két adag jut. A zöldségeket (paradicsom, uborka, jégsaláta, lilahagyma) és a ketchupot, mustárt asztalonként középre tesszük, a gyerekek így maguk mixelhetik a hamburgerüket. Van, aki dupla-burgert csinál sok hozzávalóval – más két szendvicset eszik. A fiúknak a hús a lényeg. Szaftos hús, puha zsemle és korlátlan mennyiségben fogyasztható franka-tea. Mi kell még? Egy diákunk azt mondta vacsora után, hogy a Franka-burger csak úgy lehetne jobb, ha többször lenne. Rendben. Jövő tanévben havonta lesz” – ígérte meg konyhánk mestere.

SOMFAI MELINDA

A Franka-burger sztori

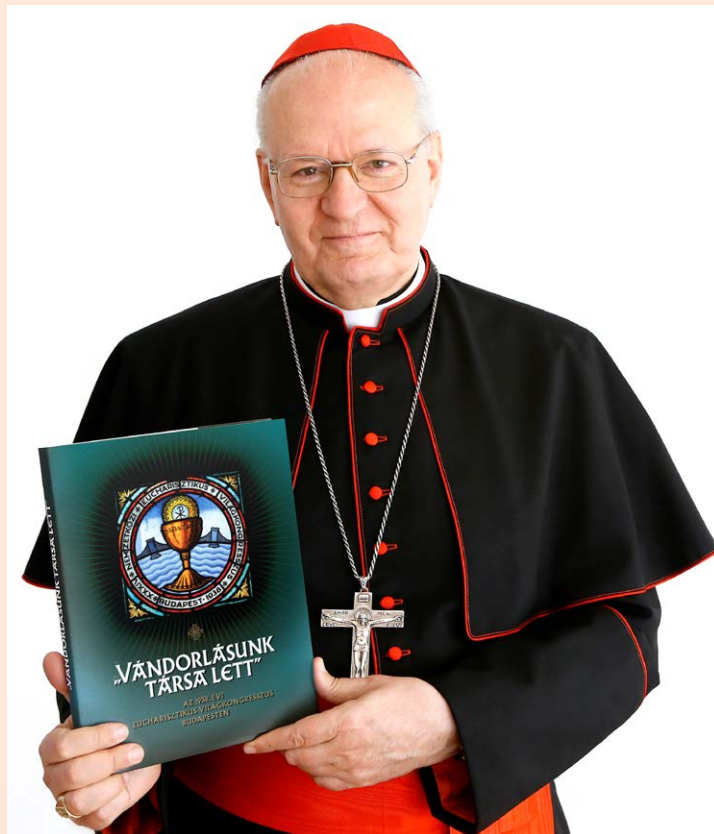
A tökéletes Franka-burger. Ez alapvetően egy maxos hamburger és rengeteg életérés. Ilyet csak olyan frankás tud csinálni, akinek van rutinja és már pár éve idejár. Az egész úgy kezdődik, hogy a jóra való kollégista, jelen esetben én, már 5 perccel a stádium vége előtt felállok a helyemről, és elkezdek készülni a nagy pillanatra. Önző gourmet dolog, de magamhoz veszem a privát pirított hagymámat, a szószomat és a kis sajtocskámat. Megnézem az órát, és látom, hogy fél percem van még a csengőig. Ekkor valaki kijön a másik szobából (akivel amúgy egy asztalnál ülök), némán farkasszemmel nézünk, és elkezdünk rohanni lefelé a lépcsőn lökdösődve, mintha az életünk múlna rajta. Ami igaz is. Amikor befutunk a célba (ebédlő), szomorúan konstatáljuk, hogy krémsajt van... Odasétálunk a kiíráshoz, ott vesszük csak észre, hogy péntek van. Húsmentes nap, szombaton lesz hamburger... Szomorúan majszoljuk az egyébként nem is olyan rossz sajtos kenyereinket. Másnap minden pontosan ugyanígy történik. De most tényleg hamburger van. Gyorsan, amíg még van mindenből, mert ugye egy 12 fős asztalnak a világ összes zöldsége sem lenne elég... És ekkor elkészül a remekmű. Nem tudom, mi a titka. Tény, hogy minden frankás ezt a vacsorát várja tűkön ülve. Aztán a vacsora vége felé elindulnak a dögkeselyűk portyázni, mert mindig vannak olyan szerencsések, akik még két napon keresztül ezt eszik vacsorára... (Általában a 12. vagy a 11. évfolyam.) A végén pedig, mint egy jóllakott óvodás, nagy nehezen visszacamogok a negyedik emeletre – ami igencsak embert próbáló feladat megtelt pocakkal –, és bedőlök az ágyba. A Franka-burger utánózatatlan!

TAMASI TEOFIL (11/B)

Megjelent az 1938-as Eucharisztikus Világkongresszus emlékkönyve

„Vándorlásunk társa lett” – Az 1938. évi Eucharisztikus Világkongresszus Budapesten címmel adott ki tanulmánykötetet a NEK titkárságának támogatásával az Esztergom-Budapesti Főegyházmegye Egyháztörténeti Bizottsága és a Keresztény Múzeum. A kötet létrehozásában három öregdiákunk is aktív szerepet vállalt. A könyv szerkesztője: Hegedűs András (1989/B), tervező és tipográfus: Szeder Balázs (1996/C), fotók és fotóreprodukciók: Mudrák Attila (1976/B).

Az 1938-ban Budapesten megrendezett 34. Eucharisztikus Világkongresszus a 20. századi magyar katolicizmus egyik legnagyobb szabású rendezvénye volt. Ezért érthető, hogy annak hírére, hogy elnyertük az 51. Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus rendezésének jogát, sokan fordultak érdeklődéssel a múlt felé. Tekintettel arra, hogy eddig a kongresszusnak mindössze egyetlen történettudományi feldolgozása született meg, az is marxista szemléletű, szükségessé vált egy olyan modern, történeti szempontú könyv kiadása, amely a Katolikus Egyház tanítására épül, hiszen az eucharisztikus kongresszus lényegileg értelmezhetetlen anélkül, hogy elfogadnánk Krisztus valóságos jelenlétét az Oltáriszentségben.

Fotó: NEK Titkárság

A könyv a történettudomány, a művészet- és építészettörténet eszközeivel részletesen bemutatja a kongresszus rendezvényeit, annak előkészítő és szervező munkálatait, valamint utóhatását. Mindezt eddig soha nem látott szélességű forrásbázisra alapozva teszi, hiszen a tanulmányok tizenöt hazai és külföldi közgyűtemény anyagából merítenek. A gazdagon illusztrált mű számos eddig kiadatlan vagy kevésbé ismert, színes és fekete-fehér képet ad közre, ezzel is felidézve az eseményeket, amelyek nemcsak a jelenlővőkre tettek mély hatást, hanem több mint nyolcvan év távolából is elismerésre készítik az utókor.

A tanulmánykötet a Szent István Társulatnál vásárolható meg:
<https://szitkonyvek.hu/termek/6061>

2020. május 4-én rendkívüli biztonsági intézkedések és szigorú egészségügyi szabályok betartása mellett kezdték meg érettségi vizsgájukat tanulóink. A 12/A osztályban 26 fő, a 12/B osztályban 24 fő tett sikeres érettségi vizsgát. 2020. május 22-ei intézményvezetőknek küldött levelében prof. dr. Kásler Miklós miniszter úr köszönetét fejezte ki az érettségi vizsgák zökkenőmentes lebonyolításáért. *„A hatékony és eredményes vizsgáztatás, meggyőződés szerint, köszönhető az intézményben érintett valamennyi pedagógus, pedagógiai munkát közvetlenül segítő és technikai dolgozók széleskörű összefogásának, odaadó, becsületes munkájának, hivatásteretének és hivatástudatának.”*

A koronavírus-járvány miatt március 14-én volt az első iskolamentes nap, ekkor gimnáziumunk is áttért a digitális munkarendre, melyet a 1102/2020 (III.14.) kormányhatározatban rendelt el Magyarország kormánya. Tanáraink más módszerekkel ugyan, de tudásuk legjavát adva segítették a tanulókat az oktatásban.

2020. április végén a Komárom-Esztergom Megyei Kormányhivataltól megkaptuk az érettségi vizsgák biztonságos lebonyolításához szükséges maszkokat, fertőtlenítőszerket és gumikesztyűket. Esztergom Önkormányzata pedig saját költségén az érettségi vizsgák minden napján fertőtlenítette a vizsgák alatt használt tantermeket és mellékhelyiségeket.

A digitális távoktatás alatt sem állt meg a munka az iskolánkban. A Prímás-szigeti sporttelepünkön az épület és melléképületek faszerkezetét újrafestették és felújították a kenukat. A center pályán elvégeztük a fű szellőztetését és műtrágyázását. A kapuk előtt fr. Barnabás a fűvet pótolta. Gimnáziumunkban civil segédprefektusok kifestették a IV. emeleti folyosót.

Nemzeti emlékhellyé nyilvánították a mátraverebély-szentkúti kegyhelyet. A nemzeti emlékhely olyan, a történelmében meghatározó jelentőséggel bíró helyszín, amely *„a nemzeti, illetve a magyar nemzet és az ország területén élő nemzetiségek összetartozását erősíti, és identitásképző jellegénél fogva a nemzet önképében kiemelkedő fontossággal bír”*. Az emlékhellyé nyilvánítás előkészítését, az adminisztratív, ellenőrzési feladatokat a Nemzeti Örökség Intézete végezte el. (www.origo.hu)

A 2020/2021-es tanévtől P. Komáromi Előd ferences testvér gimnáziumunkban teljesít szolgálatot. Munkájához sok sikert kívánunk!

felhívás

A tagdíj mértéke 2020-ban: 4.030 Ft/év, amelyet átutalással is befizethettek. A Pax et Bonum Esztergomi Ferences Diákegyesület számlaszáma: 12025000-00135481-00100003. Lévé, hogy az elmúlt évtizedek során több azonos nevű diák érettségizett gimnáziumunkban, az átutalásnál kérjük, hogy a befizető beazonosítása végett a „Közlemény” rovatba szíveskedjetez röviden beírni a lakcímet és az érettségi évét.

franka-nappal kapcsolatos tájékoztatás

„Percre se feledd, hogy testvéred minden magyar, bárhol is éljen.” (Wass Albert)

Kedves Öregdiáktársaink! Az áprilisra tervezett Franka-nap, szokásos éves öregdiáktalálkozónk a koronavírus-járvány miatt elmaradt. Amennyiben a járványügyi helyzet és a jogszabályok lehetővé teszik, 2020. szeptember 19-én, szombaton a Trianon 100 „Összetartozás” jegyében tartjuk nagytalálkozónkat az áprilisra tervezett napirenddel és programmal. Hálaadó szentmise keretében köszöntjük gimnáziumunk egykori tanárát és prefektusát, az idén 90. születésnapját ünneplő P. dr. *Frajka Félix atyát*, majd halálának 50. évfordulóján *Karácsonyi Sándor Aladár atya* emlékéit idézzük fel. Ünnepi műsor keretében megemlékezünk a magyarság történetének szomorú napjáról, a trianoni békediktátum okozta nemzeti tragédia 100. évfordulójáról. Előadóknak történész és művész öregdiáktársainkat kértük fel. Ha a járványügyi helyzet kedvezően alakul, a végleges értesítést a gimnázium Facebook oldalán és honlapján is közzé tesszük, illetve ímélnél is kiküldjük. A találkozásig is jó egészséget és szép nyarat kívánunk! A Pax et Bonum Esztergomi Ferences Diákegyesület elnöksége és felügyelőbizottsága.

köszönetnyilvánítás

A Ferences Rendtartomány 3000 kg lisztet és 1000 liter tejet kapott adományba. Köszönjük a fenntartóknak, hogy a lisztadományból intézményünket és dolgozóinkat is részesítette. A lisztből az érettségi vizsgákra visszaérkező kollégista diákjainknak sárgabarackleváros buktát süttöttünk. Kiemelten köszönjük a nagylelkű adományt a Budapest II. kerület képviselő-testületének és országgyűlési képviselőjének, valamint a Szatmári Malom Kft.-nek és a Dunatej Kft.-nek!

olvasói levelek

Kedves Ferences Testvérek! Szívünk tele van hálával azért, hogy a technika segítségével részesei lehettünk a húsvéti *Szent Háromnap* csodálatos liturgiáinak. Naponta készültünk, végigénekeltek és imádkoztunk a szertartásokat a piros könyvből. Köszönjük a ferences testvéreknek, hogy ilyen szép ünnepet varázsoltak az életünkbe. Itt a koronavírus-járvány közepette különösen is rászorulunk a fényre, Jézus feltámadása éppen az a világosság, amely segít eligazodni ezekben a sötét mindennapokban. Köszönjük Pálmai Árpádnak a szép énekeket, a ferences nővéreknek, hogy ők is ott voltak és aktívan bekapcsolódtak, igazán megható volt. Nem utolsósorban szeretnénk megköszönni Kedves Ilonának a rendszeres üzeneteket és a naprakész tájékoztatókat, amelyeket küldött nekünk, az esztergomi televízió stábjának a közvetítést és a technikát, a YouTube csatornát vezérlő fiatalembernek, Steindl Ábel 9/A osztályos tanulónak a helytállást. Szeretettel: *a Bartha család*

Kedves Atyák, Testvérek, Nővérek, Árpi! Köszönjük! Felemelő *Szent Háromnapunk* volt. Hálások vagyunk, hogy bekapcsolódhattunk az üres templom ellenére is méltó, megrendítő liturgiába. Családunk mindennap végigénekelte veletek az összes szertartást a képernyő előtt. Nagyszombat éjjel bizony megkönnyeztük az üres padosokra kirakott mécsesek látványát. Reméljük, jövőre együtt tölthetjük az ünnepet. *Koós család*

Kedves Kapisztrán Atya! Szeretnénk köszönetet mondani a *Szent Háromnapért*. Ahogy végig Veletek voltunk, úgy egyre jobban beköltözött hozzánk Esztergom hangulata is. Bár csak a kamerákon keresztül voltunk Veletek, de ahogy mondtátok: a szeretet összeköt minket. Bevallom, nem gondoltam, hogy ennyire étellel teliek lesznek a szertartások! Ti az erős hitetekkel úgy álltatok ott az oltárnál, mintha mi is ott lettünk volna. Köszönjük, hogy sok munkával ilyen szép húsvétot varázsoltatok családjukba. Köszönjük a ferences Nővéreknek, az énekes testvéreknek és nem utolsósorban Árpádnak, aki szép hangjával még a Mária-síralmat is elénekelte. A lányaim nagyon várták, hogy ott énekelhessenek, ezért itthon dupla bedobással zengett a hangjuk, és sok mindennel készültek. Az egyik oltárt készített, a másik húsvéti gyertyát varázsolt, a harmadik virágokat szerzett. A többiek is szépen, mintha ott, Veletek lettünk volna. Krisztus feltámadt, Alleluja! Mind a 9-en, *Harmati család*

év végi jutalmak

Steindl Ábel 9/A osztályos tanulónk az iskolai rendezvények és templomi online közvetítések rendszeres segítője. A koronavírus-járvány alatt is az ő segítségével nagyban hozzájárult a napi szentmisék és a *Szent Háromnap* gimnáziumunk hivatalos YouTube csatornáján való élő közvetítéseihez. Hálások vagyunk, hogy mindig számíthatunk rá! Munkáját a gimnázium és a ferences rendház közösen jutalmazta.

A Nemes Tihamér Informatika Tanulmányi Versenyen Tódor Álmos 8/A osztályos tanuló megyei első helyezést ért el.

Az idei online szavalóversenyre való színvonalas felkészüléséért, elkötelezett irodalomszeretetéért jutalomban részesültek: Barabássy Csongor Attila 7/A, Szekeres Ambrus Hunor és Trill Bertalan 9/B osztályos tanulók. A rendkívüli körülmények között is kimagaslóan igényes versmondásáért külön dicséret illeti Trill Bertalan 9/B osztályos tanulót.

Az idei tanévben először rendeztük meg a diákok erejét és ügyességét próbára tevő Ninja Warrior versenyt, melynek első fordulóját Kontur Sámuel 11/A osztályos tanuló, második fordulóját pedig Boldog Benjámin 9/A osztályos tanulók nyerték.

Az alábbi osztályok tanulóit „egész évi példamutató magatartásáért, jó tanulmányi eredményeiért és jó közösségi munkájáért” jutalmazzuk. Lengyel Vilmos 7/A, Gombkötő Mihály Pál 8/A, Fintor Lőrinc 9/A, Andronyi Tádé 9/B, Petri Domonkos 10/A, Milbich Mihály 10/B, Kovács Andor János 11/A és Maczó Hunor Szilárd 11/B.

Fenntartónk, a Magyarok Nagyasszonya Ferences Rendtartomány által meghatározott szabályzatban foglaltak szerint jubiláns dolgozóink jutalomban részesülnek. 40 éves munkájáért Rátkai Péter, 30 éves munkájáért dr. Ámon Györgyné, Gyóni Erika, Mihály Gabriella Tünde, Szeifert Gizella és Szontagh Katalin, 25 éves munkájáért Jánosi Gyuláné és Minczerné Markó Szilvia dolgozókat jutalmaztuk.

HÍRSZERKESZTŐ: KEDVES ILONA

gyászjelentés

† **Busai József** öregdiák (1959/H) 2020. március 26-án hunyt el. Temetése április 15-én a Budafoki temetőben volt. Nyugodjék békében!

† Május végén értesültünk, hogy **dr. Kercza Imre** öregdiákunk (1959/R), jogász, közgazdász, újságíró, a Somogyi Hírlap nyugalmazott főszerkesztője 2019. július 21-én elhunyt. 2000-ben a Somogy Polgáriért díjat, 2002-ben Táncsics-díjat, 2006-ban Aranytoll díjat és a Magyar Köztársasági Érdemrend Lovagkeresztje polgári tagozat díjat vette át. Temetése 2019. július 30-án volt a kőkúti temetőben. Nyugodjék békében!

† **Végh Mihály** öregdiák (1964/R) 2019. december 3-án hunyt el. Nyugodjék békében!

† **Kardos István** öregdiák (1957/R) 2020. június 8-án hunyt el. Nyugodjék békében!

